

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen och till lag om ändring av lagen om Finansinspektionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det skall stiftas en ny lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen och att lagen om Finansinspektionen skall ändras. Den nya lagen ersätter den nuvarande lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen, som upphör att gälla vid utgången av 2004.

Finansinspektionens verksamhet skall liksom för närvarande finansieras med tillsynsavgifter och åtgärdsavgifter som tas ut hos Finansinspektionens tillsynsobjekt och hos andra betalningsskyldiga. Till skillnad från den nuvarande lagen föreslås i den nya lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen detaljerade bestämmelser om grunderna för tillsynsavgiftens storlek. Finansinspektionens ställning i anslutning till Finlands Bank kvarstår oförändrad.

För kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag skall tillsynsavgiften bestå av en grundavgift och en proportionell avgift. En grundavgift och en proportionell avgift skall också tas ut hos filialer till utländska kreditinstitut, utländska värdepappersföretag och utländska fondbolag. Grundavgiften är en fast avgift som definierats som beräkningsenheter. En beräkningsenhet är 100 euro. Den proportionella avgiften skall beräknas på basis av balansomslutningen enligt det senast fastställda bokslutet för den betalningsskyldige, enligt omsättningen eller kapitalkravet eller det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de förvaltade placeringsfonderna. I lagen anges hur många betalningsenheter den betalningsskyldiges grundavgift omfattar och hur stor beräkningskoefficienten för den proportionella avgiften är.

Tillsynsavgiften för fondbörser, optionsföretag och clearingorganisationer skall bestå av en proportionell avgift som beräknas på

basis av den betalningsskyldiges omsättning. Det föreskrivs dock ett minimibelopp för avgiften. Tillsynsavgiften för värdepapperscentralen, emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel och andra betalningsskyldiga skall bara bestå av en grundavgift.

Finansinspektionen skall ansvara för debiteringen av tillsynsavgiften. Tillsynsavgiften skall fastställas för varje kalenderår. Tillsynsavgiften skall förfalla till betalning vid en tidpunkt som bestäms av Finansinspektionen, dock tidigast den sista dagen i juni under kalenderåret. Tillsynsavgiften skall kunna betalas i flera rater än en.

Om de medel som tas ut i form av tillsynsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter sannolikt annars skulle överskrida kostnaderna enligt budgeten för Finansinspektionen med mer än fem procent, skall Finansinspektionen förelägga tillsynsavgiften nedsatt så, att den överskjutande delen sannolikt inte blir större än fem procent.

På åtgärdsavgifter till Finansinspektionen tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten. Beslut om avgiftsbelagda prestationer och åtgärdsavgifternas storlek skall liksom nu fattas av Finansinspektionen. En åtgärdsavgift skall kunna tas ut också i sådana fall då Finansinspektionen på begäran av en tillsynsmyndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet genomför en tillsyns- eller inspektionsåtgärd i en i Finland belägen filial till ett finansiellt företag som beviljats koncession i staten i fråga.

Om de medel som tas ut i form av tillsynsavgifter och åtgärdsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter inte räcker till för att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet, skall Finans-

inspektionen göra upp en plan för behövliga åtgärder med anledning av det finansiella underskottet. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	5
1. Inledning.....	5
2. Nuläge	6
2.1. Bakgrund till den gällande lagen.....	6
2.2. Lagstiftning och praxis.....	7
2.3. Lagstiftningen i utlandet	10
2.3.1. Sverige	10
2.3.2. Danmark.....	11
2.3.3. Norge.....	11
2.3.4. Island	12
2.3.5. Förenade Kungariket	12
2.3.6. Irland	12
2.3.7. Österrike.....	12
2.3.8. Tyskland	13
2.3.9. Vissa andra EU-stater	13
2.4. Bedömning av nuläget	13
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	14
3.1. Mål och medel	14
3.2. De viktigaste förslagen	16
4. Propositionens verkningar	18
4.1. Allmänt	18
4.2. Ekonomiska verkningar	18
4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	19
5. Beredningen av propositionen	19
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	21
DETALJMOTIVERING.....	22
1. Lagförslag.....	22
1.1. Lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen.....	22
1.2. Lagen om ändring av lagen om Finansinspektionen	31
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	33
3. Ikraftträdande.....	33
4. Lagstiftningsordning	33
LAGFÖRSLAGEN.....	35
om tillsynsavgift till Finansinspektionen	35
om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	41

BILAGA.....	43
PARALLELLTEXTER.....	43
om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	43

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Finansinspektionen är en myndighet som övervakar finansmarknaden. Finansinspektionen inrättades 1993 i anslutning till Finlands Bank. I 2 § i lagen om Finansinspektionen (587/2003) sägs att syftet med Finansinspektionens verksamhet är att upprätthålla stabiliteten på finansmarknaden och förtroendet för finansmarknadens funktion.

Finansinspektionens tillsynsobjekt räknas upp i 5 § i lagen om Finansinspektionen. Tillsynsobjekt är för det första inhemska kreditinstitut, fondbolag och värdepappersföretag samt motsvarande utländska företags filialer och representationer i Finland. Tillsynsobjekt är dessutom bl.a. fondbörser, optionsföretag, clearingorganisationer, värdepapperscentralen, säkerhetsfonden, insättningsgarantifonden och ersättningsfonden för investerar skydd.

Finansinspektionens huvudsakliga uppgifter indelas i tillsyn och reglering. Inom tillsynsarbetet bedömer Finansinspektionen tillsynsobjektens ekonomiska ställning, riskposition, risktäckningskapacitet och riskhanteringssystem. Tillsynen syftar till att säkerställa att tillsynsobjekten har tillräckliga ekonomiska och övriga förutsättningar att utöva verksamhet och att de tillämpar korrekta beslutsförfaranden. Om det företag som är tillsynsobjekt har sin hemort någon annanstans inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ansvarar dock tillsynsmyndigheten i företags hemstat för tillsynen över företags ekonomiska stabilitet.

Det centrala vid tillsynen över värdepappersmarknaden är att bevara en tillförlitlig marknad. Finansinspektionen genomför detta bl.a. genom att övervaka förfarandena på marknaden och iakttagandet av emittenternas upplysningsskyldighet och genom att undersöka fall där det föreligger misstanke om missbruk av insiderinformation och andra värdepappersmarknadsförseelser. Finansinspektionen eftersträvar också en smidig och

säker värdepappershandel och clearingverksamhet.

Finansinspektionen kontrollerar att tillsynsobjekten i enlighet med internationella rekommendationer och standarder offentliggör väsentliga och tillräckliga uppgifter om sin verksamhet, sina produkter och sin ekonomiska ställning. Finansinspektionen tillhandahåller också själv information för att främja allmänhetens möjligheter att bedöma innehållet i och riskerna med finansiella tjänster.

Finansinspektionens verksamhet leds av en direktion. Direktionen skall bl.a. fastställa för tillsynen betydande, principiella och vittbärande föreskrifter och anvisningar och avgöra sådana principiellt viktiga ärenden som direktören hänskjuter till den. Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet samt utnämner medlemmar och suppleanter i direktionen.

Chef för Finansinspektionen är en direktör. Direktören svarar för att Finansinspektionens uppgifter sköts effektivt och ändamålsenligt. Direktören fattar beslut som hör till Finansinspektionen, om inte ärendet hör till direktören eller om inte beslutanderätten enligt arbetsordningen har överförts till någon annan tjänsteman vid Finansinspektionen. Direktören biträds av en rådgivande ledningsgrupp.

Finansinspektionen har 138 anställda. Finansinspektionen är uppdelad i en stabsenhet och tre avdelningar: solvenstillsyn, marknadsstillsyn och tillsynsstöd.

Budgeten för Finansinspektionen görs upp för ett kalenderår i taget. Budgeten behandlas i direktionen och godkänns av direktionen för Finlands Bank. I budgeten för 2004 har Finansinspektionens utgifter uppskattats till sammanlagt 16,5 miljoner euro. Avsikten är att 15,9 miljoner euro (96,4 procent) av utgifterna skall täckas genom tillsynsavgifter. Enligt budgeten består övriga intäkter, uppskattningsvis 0,6 miljoner euro (3,6 procent), av åtgärdsavgifter. År 2003 uppgick de fak-

tiska kostnaderna till 15,0 miljoner euro. Intäkterna 2003 fördelades som följer: tillsynsavgifter 14,5 miljoner euro (96,7 procent)

samt åtgärdsavgifter och övriga intäkter 0,5 miljoner euro (3,3 procent).

Tabell 1. Utveckling av Finansinspektionens utgifter och intäkter 1999—2003 (miljoner euro)

	1999	2000	2001	2002	2003
Utgifter sammanlagt	10,5	11,5	12,4	14,2	15,0
Tillsynsavgifter	9,9	10,9	11,7	13,7	14,5
Åtgärdsavgifter och övriga intäkter	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5
Intäkter sammanlagt	10,5	11,5	12,4	14,2	15,0

Lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen (604/2003) gäller till och med den 31 december 2004. Tillsynsavgiften är en skatt i konstitutionell mening. Det föreslås att det skall stiftas en ny lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen. Lagen uppfyller de krav som ställs på avgifter av skattenatur och tryggar finansieringen av Finansinspektionens verksamhet.

2. Nuläge

2.1. Bakgrund till den gällande lagen

Lagstiftningen om Finansinspektionen reviderades 2003. I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Finansinspektionen och till vissa lagar som har samband med den (RP 175/2002 rd) konstaterades som den viktigaste orsaken till reformen att den gällande lagstiftningen inte i tillräcklig utsträckning möjliggör att vid övervakningen av finansmarknaden utnyttjas effektiva och flexibla tillsynsbefogenheter som stöder en förebyggande tillsyn. I propositionen föreslogs bl.a. att det skulle stiftas en lag om Finansinspektionen genom vilken 1993 års lag om finansinspektionen (503/1993) skulle upphävas. Det föreslogs dock att bestämmelserna om tillsynsavgift i 20 § i den sistnämnda lagen skulle tillämpas till utgången av 2004. En sådan bestämmelse föreslogs i 38 § 2 mom. i förslaget till lag om Finansinspektionen.

Riksdagens grundlagsutskott konstaterade i sitt utlåtande om regeringspropositionen (GrUU 67/2002 rd) att avgiftsgrunderna fast-

ställs genom direktionens beslut. Eftersom det i lagförslaget inte ingick några bestämmelser om grunderna för storleken av tillsynsavgiften skulle storleken inte bestämmas genom lag vilket grundlagen förutsätter. Därför stred 38 § 2 mom. mot 81 § 1 mom. i grundlagen. Förutsättningen för att förslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning var enligt grundlagsutskottet att reglerna till denna del anpassas till kraven om skattelag i grundlagen eller att 38 § 2 mom. slopas.

Det var dock inte i det sammanhanget möjligt att ändra bestämmelserna i lagförslaget på det sätt som utskottets konstitutionella anmärkningar förutsatte. Det var inte heller ändamålsenligt att behandla hela lagförslaget i grundlagsordning. Grundlagsutskottet ansåg därför att det bör stiftas en temporär undantagslag om tillsynsavgiften. Giltighetstiden kunde lämpligen begränsas till t.ex. två år. Grundlagsutskottet konstaterade att medan undantagslagen är i kraft bör det införas en lagstiftning av permanent karaktär som uppfyller kraven i grundlagen.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslog riksdagens ekonomiutskott i sitt betänkande (EkUB 27/2002 rd) att bestämmelserna om tillsynsavgift till Finansinspektionen intas i en ny särskild undantagslag för viss tid. Ekonomiutskottet föreslog också att lagen stiftas i grundlagsordning och att lagförslaget förklarar brådskande. Ekonomiutskottet konstaterade att under den tid undantagslagen är i kraft skall lagstiftning beredas om en tillsynsavgift av permanent natur.

Lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen stiftades i grundlagsordning. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2003. Lagen gäller till och med den 31 december 2004.

2.2. Lagstiftning och praxis

I 1 § 1 mom. i lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen bestäms om syftet med tillsynsavgiften och betalningsskyldigheten. Tillsynsavgift tas ut för att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet. Betalningsskyldiga är Finansinspektionens tillsynsobjekt, aktiebolag och andelslag som avses i 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen (1607/1993) samt emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel. Tillsynsobjekten räknas upp i 5 § i lagen om Finansinspektionen. Enligt 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen har aktiebolag och andelslag rätt att bedriva begränsad kreditinstitutsverksamhet. I 3 kap. i värdepappersmarknadslagen (495/1989) finns bestämmelser om offentlig handel med värdepapper.

I lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen finns inte några detaljerade bestämmelser om de egentliga debiteringsgrunderna. I 1 § 2 mom. sägs att då avgifterna bestäms skall lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) iakttas.

I 1 § 3 mom. i lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen bestäms om dröjsmålsränta på avgiften och i 4 mom. om indrivning av avgiften i utsökningsväg. Vid dröjsmål med betalningen uppbärs dröjsmålsränta på avgiften enligt 4 § 3 mom. i räntelagen (633/1982). En avgift får jämte ränta drivas in utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter

och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

I 2 § i lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen bestäms om lagens ikraftträdande och giltighet. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2003 och gäller till och med den 31 december 2004.

Enligt 10 § 2 mom. 1 punkten i lagen om Finansinspektionen skall Finansinspektionens direktion besluta om tillsynsavgifterna. De debiteringsgrunder som direktionen fastställt finns på Finansinspektionens webbsidor. I grunderna konstateras att de kostnader för Finansinspektionens verksamhet som inte täcks av intäkterna från åtgärdsavgifter finansieras genom tillsynsavgifter. Totalkostnaderna för verksamheten fördelas på kostnader för kreditmarknadstillsyn och kapitalmarknadstillsyn som sedan utdebiteras i form av tillsynsavgifter på de avgiftspliktiga marknadsaktörerna. Debiteringsperioderna är januari—april, maj—augusti och september—december. Tillsynsavgifterna faktureras tre gånger per år i februari, juni och oktober efter respektive debiteringsperiod.

Kostnaderna för kreditmarknadstillsynen utdebiteras på de avgiftspliktiga aktörerna på kreditmarknaden. Tillsynsavgiften består av en grundavgift och en avgift baserad på balansomslutningen, nedan *balansavgift*. År 2002 var balansavgiften för de betalningsskyldiga 49,81 euro för varje en miljon euro i balansräkningen, dvs. cirka 0,0053 procent av balansomslutningarna. Motsvarande siffror för 2003 var 53,70 euro och 0,0057 procent. Balansavgiften för det största kreditinstitutet uppgick till ca 4,1 miljoner euro år 2002 och ca 4,2 miljoner euro år 2003. Grundavgifterna för varje debiteringsperiod om fyra månader framgår av följande tabell (tabell 2).

Tabell 2. Grundavgifterna för aktörerna på kreditmarknaden

Betalningsskyldig	Grundavgift för debiteringsperioden (€)
Affärsbanker	1 681,879
Sparbanksaktiebolag	1 681,879
Centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker	1 681,879
Holdingsammanslutningar för kreditinstitut samt holdingsammanslutningar för finans- och försäkringskonglomerat	1 681,879
Sparbanker	336,376
Andelsbanker	336,376
Övriga kreditinstitut, kreditföretag och betalningsförmedlingsföretag medräknade	504,564
Säkerhetsfonder	504,564
Utländska kreditinstituts filialer	840,940
Utländska kreditinstituts representationskontor	168,188
Pantlåneinrättningar, företag som bedriver begränsad kreditinstitutsverksamhet och övriga	168,188

För utländska kreditinstituts filialer och representationskontor, holdingsammanslutningar för kreditinstitut och holdingsammanslutningar för finans- och försäkringskonglomerat samt företag som bedriver begränsad kreditinstitutsverksamhet består tillsynsavgiften för kreditmarknaden enbart av en grundavgift.

Kostnaderna för kapitalmarknadstillsynen fördelas på de olika grupperna av marknadsaktörer enligt de tillsynsansvarigas ansvarsområden och uppgifter. Grupperna är sex till antalet.

Den första gruppen består av tillhandahållare av investeringstjänster. Tillsynsavgift skall betalas av alla inhemska värdepappersföretag och kreditinstitut, utländska värdepappersföretags och utländska kreditinstituts filialer i Finland, utländska värdepappersföretags representationskontor och inhemska värdepappersföretags holdingsammanslutningar som tillhandahåller investeringstjänster i Finland.

Kostnaderna för tillhandahållare av investeringstjänster indelas först i två delar. Den första delen (en tredjedel av kostnaderna) består av indirekta kostnader för tillsynen över inhemska värdepappersföretag, och de fördelas jämnt mellan företagen. Den andra delen

(två tredjedelar av kostnaderna) utdebiteras enligt tillhandahållna investeringstjänster. Med investeringstjänster avses fondkommissionsrörelse, förmögenhetsförvaltning, marknadsgarantrörelse, värdepappershandel, emissionsarrangemang och emissionsgarantier. På fondkommissionsrörelse, förmögenhetsförvaltning och marknadsgarantrörelse fördelas relativt sett en större andel av kostnaderna än på värdepappershandel, emissionsarrangemang och emissionsgarantier. Andelarna fastställs i proportion till det tillsynsarbete som lagts ned på de olika typerna av investeringstjänster. Den största tillsynsavgiften för ett enskilt värdepappersföretag var ca 99 700 euro för 2002 och ca 88 200 euro för 2003.

Den andra gruppen består av fondbolag. De kostnader som debiteras gruppen fördelas på fondbolagen enligt antalet förvaltade placeringsfonder och det sammanlagda fondvärdet. Hälften av kostnaderna fördelas enligt antalet och hälften enligt fondvärdet. De fondbolag som inte förvaltar en enda placeringsfond betalar en tillsynsavgift på 504,564 euro för debiteringsperioden. Den största tillsynsavgiften för ett enskilt fondbolag var ca 156 200 euro för 2002 och ca 203 700 euro för 2003.

Den tredje gruppen som debiteras för kost-

naderna för kapitalmarknadstillsynen benämns marknadsplatser. De kostnader som utdebiteras på marknadsplatserna fördelas enligt marknadsplatsens omsättning exklusive premier (provisioner). Fördelningsprocenten inom gruppen fastställs för ett år åt gången på basis av bokslutet för föregående år. Minimiavgiften är 1 681,879 euro för debiteringsperioden. Den påförs bl.a. sådana marknadsplatser vars omsättning ännu inte är känd eller vars avgift beräknad enligt omsättningen skulle ligga under 1 681,879 euro för debiteringsperioden. Tillsynsavgiften för Helsingfors värdepappers- och derivatbörs var ca 527 600 euro för 2002 och ca 655 600 euro för 2003. Till gruppen marknadsplatser hör också sammanslutningar som har bestämmande inflytande i en fondbörs, derivatbörs, clearingorganisation eller värdepapperscentral enligt 1 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen. Tillsynsavgiften för sammanslutningen består av en grundavgift på 1 681,879 euro för debiteringsperioden.

Den fjärde gruppen heter värdeandelssystemet. En tillsynsavgift som gäller värdeandelssystemet tas ut hos auktoriserade värdeandelsregisteransvariga, Finlands Värdepapperscentral och Värdepapperscentralens fond. De kostnader som gäller värdeandelssystemet indelas i två delar: en del som utdebiteras på Värdepapperscentralen och dess fond och resten som tas hos övriga värdeandelsregisteransvariga. På Värdepapperscentralen utdebiteras kostnader motsvarande det tillsynsarbete som lagts ned på centralen. Tillsynsavgiften för Värdepapperscentralen var ca 201 300 euro för 2002 och ca 252 600 euro för 2003. Tillsynsavgiften för Värdepapperscentralens fond är 504,564 euro för debiteringsperioden och den ingår i den del av kostnaderna som utdebiteras på Värdepap-

perscentralen. Tillsynsavgiften för övriga värdeandelsregister beror på marknadsvärde, antalet registreringar och värdet av registreringarna. Varje faktor har en vikt på en tredjedel. Tillsynsavgiften är minst 1 681,879 euro.

Den femte gruppen består av emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel. Emittenter som endast har masskuldebrevslån noterade på börsen betalar en tillsynsavgift på 168,188 euro för debiteringsperioden. Är emittenten en medlemsbank i sammanslutningen av andelsbanker, är tillsynsavgiften 84,094 euro. Den del av kostnaderna för emittenttillsynen som efter ovan nämnda fasta avgifter ännu är ofördelad utdebiteras på emittenter vars aktier noteras på börsen. Emittenterna indelas i två kategorier enligt omsättning. Till den första kategorin räknas de tio mest omsatta bolagen oavsett listtillhörighet och till den andra resten. Vikten i den första kategorin är 2 och i den andra 1. Tillsynsavgiften är dock minst 168,188 euro för debiteringsperioden.

Insiderregisteransvariga är den sjätte och sista kapitalmarknadsgruppen. Registeransvariga är fondbörser, andra arrangörer av offentlig handel, värdepapperscentralen, emittenter av aktier som är föremål för offentlig handel och av värdepapper som berättigar till sådana aktier, finländska kreditinstitut och värdepappersföretag samt utländska värdepappersföretag, kreditinstitut och finansiella institut. De kostnader som utdebiteras för tillsynen fördelas jämnt mellan alla registeransvariga. År 2002 var tillsynsavgiften ca 143 euro och år 2003 ca 160 euro för debiteringsperioden.

Tillsynsavgifterna för 2002 fördelades som följer (tabell 3):

Tabell 3. Tillsynsavgifter för 2002

Betalningsskyldig	Antalet betalningsskyldiga	Tillsynsavgift (€)	Tillsynsavgift (%)
1. Aktörer på kreditmarknaden	400	8 605 951,00	62,96
2. Tillhandahållare av investeringstjänster	168	1 997 402,87	14,61
3. Fondbolag	25	779 848,53	5,70
4. Marknadsplatser	2	532 261,55	3,89
5. Värdeandelssystemet	14	402 755,35	2,95
6. Emittenter av värdepapper	304	1 106 551,27	8,10
7. Insiderregisteransvariga	564	243 997,68	1,79
Sammanlagt	1 477	13 668 768,25	100,00

Tillsynsavgifterna för 2003 fördelades som följer (tabell 4):

Tabell 4. Tillsynsavgifter för 2003

Betalningsskyldig	Antalet betalningsskyldiga	Tillsynsavgift (€)	Tillsynsavgift (%)
1. Aktörer på kreditmarknaden	392	9 044 428,60	62,10
2. Tillhandahållare av investeringstjänster	166	1 786 899,04	12,27
3. Fondbolag	27	1 024 230,76	7,04
4. Marknadsplatser	2	660 168,07	4,53
5. Värdeandelssystemet	14	507 219,60	3,48
6. Emittenter av värdepapper	262	1 272 842,53	8,74
7. Insiderregisteransvariga	556	268 172,63	1,84
Sammanlagt	1 419	14 563 961,23	100,00

2.3. Lagstiftningen i utlandet

2.3.1. Sverige

Finansinspektionen i Sverige övervakar bl.a. kreditinstitut och försäkringsföretags verksamhet samt värdepappersmarknaden. Finansinspektionen hör till finansdepartementets förvaltningsområde. År 2003 hade Finansinspektionen 165 anställda och kostnaderna rörde sig kring 188 miljoner kronor (drygt 20 miljoner euro). Finansinspektionen hade ca 2 500 tillsynsobjekt. Verksamheten finansieras med tillsynsavgifter och åtgärdsavgifter som tas ut hos tillsynsobjekten. Tillsynsavgifterna står för merparten av finansie-

ringen. Tillsynsavgifterna regleras närmare genom förordning (*förordning om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet*; 2002:1042). I förordningen har tillsynsobjekten indelats i grupper enligt tillstånd. I förordningen anges vanligen högsta och lägsta tillsynsavgift för varje grupp. Finansinspektionen fastställer tillsynsavgifterna årligen så att det belopp som tas ut motsvarar kostnaderna och så att de högsta beloppen enligt förordningen inte överskrids.

I förordningen anges de högsta beloppen vanligen som en viss procentsats av tillsynsobjektets balansomslutning för det föregående året så att den proportionella andelen minskar när balansräkningen ökar. För ban-

ker är det högsta beloppet 0,04 procent av den första miljarden kronor enligt balansräkningen; 0,03 procent inom intervallet 1—10 miljarder kronor, 0,006 procent inom intervallet 10—60 miljarder kronor och 0,0055 procent till den del balansomslutningen överstiger 60 miljarder kronor. Den lägsta tillsynsavgiften för banker är 10 000 kronor (ca 1 080 euro). För värdepappersbolag gäller följande högsta belopp: 0,2 procent för den första miljarden kronor enligt balansräkningen, 0,05 procent inom intervallet 1—5 miljarder kronor och 0,01 procent till den del balansomslutningen överstiger 5 miljarder kronor. Den lägsta tillsynsavgiften för värdepappersbolag är 20 000 kronor (ca 2 170 euro). För fondbolag som bedriver fondverksamhet bestäms tillsynsavgiften enligt omfattningen av tillsynsarbetet. Avgiften fördelas på basis av värdet av de fonder som bolagen förvaltar så att det högsta beloppet motsvarar högst 0,02 procent av detta värde. Lägsta avgift är 10 000 kronor. För utländska tillhandahållare av tjänster gäller fasta tillsynsavgifter. Tillsynsavgiften är 5 000—20 000 kronor beroende på under vilken lag verksamheten lyder.

2.3.2. Danmark

Finanstilsynet övervakar verksamheten på finans- och försäkringsmarknaden i Danmark. Finanstilsynet hör till ekonomi- och näringsministeriets förvaltningsområde. År 2003 rörde sig Finanstilsynets kostnader kring 126 miljoner danska kronor (ca 16,9 miljoner euro) och myndigheten hade 174 anställda. Antalet tillsynsobjekt rör sig kring 1 040. Finanstilsynets verksamhet finansieras med avgifter som tas ut hos tillsynsobjekten och som regleras i 22 kap. i *Lov om finansiel virksomhed*, 453/2003. En del av tillsynsobjekten betalar en fast grundavgift. Exempelvis enligt 361 § i lagen är den årliga tillsynsavgiften för värdepapperscentralen 1 840 000 danska kronor (ca 247 000 euro) och för värdepappersförmedlare 15 000 kronor (ca 2 010 euro). I lagen har den proportionella andelen för tillsynsavgiften för banker och andra penninginstitut fastställts till 49,4 procent av skillnaden mellan de totala kostnaderna för Finanstilsynet och de tillsynsavgif-

ter som tas ut enligt 361 och 362 § i lagen. Tillsynsavgiften fördelas mellan penninginstitutet i förhållande till det sammanlagda beloppet av deras skuld- och garantiförbindelser. Den lägsta årliga tillsynsavgiften är 2 000 kronor (ca 270 euro). I fråga om placeringsfonder, dvs. *investeringsforeninger*, och vissa andra därmed jämförbara föreningar uppgår tillsynsavgifternas proportionella andel till 4,4 procent av den skillnad som avses ovan. Tillsynsavgiften fördelas mellan föreningarna så att varje förening först betalar 10 000 kronor och varje avdelning inom föreningen 3 000 kronor. Resten av tillsynsavgiften fördelas enligt storleken på föreningarnas balansräkning. Filialer till utländska kreditinstitut betalar en tillsynsavgift som är 0,0006 procent av det sammanlagda beloppet av balansräkningen och garantiförbindelserna, dock minst 2 000 kronor per år.

2.3.3. Norge

I likhet med motsvarande tillsynsmyndigheter i Danmark och Sverige övervakar *Kredittilsynet* i Norge företag på kredit-, kapital- och försäkringsmarknaden. Kredittilsynets tillsyn omfattar dessutom bl.a. revisorer, bokföringsbyråer, indrivningsbyråer och fastighetsmäklare. År 2003 fanns det sammanlagt 353 tillsynsobjekt på kredit- och kapitalmarknaden, holdingsammanslutningar medräknade. Kredittilsynet hör till finansdepartementets förvaltningsområde. Enligt huvudregeln i 9 § i kredittillsynslagen (*lov om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringselskaber og verdipapirhandel m.v.; kredittilsynsloven*; 1956-12-07 nr 1) skall Kredittilsynets kostnader debiteras tillsynsobjekten i form av tillsynsavgifter. Kostnaderna fördelas mellan de olika grupperna av tillsynsobjekt enligt tillsynens omfattning. År 2002 togs tillsynsavgifter ut hos kreditinstitut motsvarande 0,0024 procent av balansomslutningen, hos värdepappersföretag 0,2343 procent av omsättningen och hos fondbolag 0,0047 procent av fondernas värde. År 2003 rörde sig Kredittilsynets kostnader kring 134,8 miljoner norska kronor (ca 15,8 miljoner euro) och myndigheten hade 178 anställda.

2.3.4. Island

Kredit-, kapital- och försäkringsmarknaden övervakas av *Fjármálaeftirlitid*, som är en myndighet inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde. År 2003 rörde sig tillsynsmyndighetens kostnader kring 268 miljoner isländska kronor (ca 3 miljoner euro) och myndigheten hade 33 anställda. Myndigheten hade då sammanlagt 160 tillsynsobjekt. Kostnaderna för tillsynen tas i allmänhet ut hos tillsynsobjekten i form av tillsynsavgifter. Den tillsynsavgift som tas ut hos kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag utgör en bestämd procentandel av tillsynsobjektets balansomslutning. För t.ex. kreditinstitut är tillsynsavgiften 0,0145 procent av kreditinstitutets balansomslutning, dock minst 250 000 kronor (ca 2 900 euro).

2.3.5. Förenade Kungariket

Financial Services Authority, nedan *FSA*, är ansvarig myndighet för tillsynen över finans- och försäkringssektorn i Förenade Kungariket. Bestämmelser om *FSA*:s verksamhet finns i en lag från år 2000 (*Financial Services and Markets Act*). Kostnaderna för *FSA*:s räkenskapsår 2003/04 var ca 223 miljoner engelska pund (ca 337 miljoner euro). Budgeten för räkenskapsåret 2004/05 rör sig kring 240 miljoner pund (ca 355 miljoner euro). *FSA* har ca 2 300 anställda. *FSA*:s kostnader tas ut hos tillsynsobjekten i form av olika slags avgifter, t.ex. årliga periodavgifter, ansökningsavgifter och avgifter för specialprojekt. Periodavgifter betalas av närmare 15 000 företag och fysiska personer som är tillsynsobjekt. Periodavgiftens storlek beror på arten och omfattningen av verksamheten för det företag som övervakas samt på hur stora kostnader tillsynen över verksamheten i fråga medför. För fastställandet av periodavgifterna har tillsynsobjekten indelats i 24 kategorier. Grunden för avgiften beror på karaktären hos tillsynsobjektets verksamhet. Exempelvis bankernas tillsynsavgift baserar sig på balansräkningen, tillsynsavgiften för förmögenhetsförvaltare baserar sig på beloppet av den förmögenhet som sköts och tillsynsavgiften för fondbolag baserar sig på omsättningen.

2.3.6. Irland

Vid ingången av maj 2003 inrättades en ny tillsynsmyndighet för tillsynen över finans- och försäkringsmarknaden i Irland, *The Irish Financial Services Regulatory Authority* nedan *IFSRA*. Tidigare hade tillsynen skötts av flera olika myndigheter. *IFSRA* finns i anslutning till Irlands centralbank (*Central Bank and Financial Services Authority of Ireland*). År 2003 hade myndigheten sammanlagt 5 661 tillsynsobjekt. Det har beräknats att *IFSRA*:s kostnader uppgår till 39 miljoner euro år 2004. *IFSRA* har genom lag (*Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Act 2003*) tillskrivits rätt att meddela föreskrifter om uttag av tillsynsavgifter för täckande av kostnaderna för tillsynen.

IFSRA har offentliggjort ett förslag om finansiering av verksamheten. Avsikten är att det hos de egentliga finansiella företagen skall tas ut tillsynsavgifter vilkas belopp är beroende av företagets storlek. Bankernas avgift skall indelas i två delar: en konsumentskyddsavgift och en soliditetstillsynsavgift. Beloppet av den förstnämnda avgiften beror på omfattningen av den verksamhet som bedrivs i Irland. Soliditetstillsynsavgiften baserar sig på beloppet av bankens egna tillgångar. För större värdepappersföretag baserar tillsynsavgiften sig på omsättningen. Fondbolagen skall betala en tillsynsavgift enligt affärsverksamhetens omfattning. I vissa fall, t.ex. i fråga om olika slags förmedlare av finansiella tjänster, är avsikten däremot att den avgift som tas ut för tillsynen skall bestämmas i första hand på basis av koncessionen och inte med hänsyn till verksamhetens omfattning.

2.3.7. Österrike

Den nya myndighet som övervakar finans- och försäkringsmarknaden i Österrike, *die Finanzmarktaufsicht*, nedan *FMA*, inledde sin verksamhet i april 2002. *FMA* övervakar ca 2 400 företag. Under det första verksamhetsåret (2002) uppgick kostnaderna för *FMA* till drygt 15 miljoner euro. Enligt den lag som gäller *FMA* (*Finanzmarktaufsichtsbekanntmachung Nr. 97/2001*) skall staten be-

tala 3,5 miljoner av FMA:s kostnader och resten skall tas ut hos tillsynsobjekten i form av tillsynsavgifter. Enligt lagen indelas FMA:s kostnader i fyra grupper för fastställande av tillsynsavgifter: bank-, försäkrings-, värdepappersmarknads- och pensionsfondstillsyn. Tillsynsavgiften för respektive bank fastställs på basis av beloppet av bankens egna tillgångar. Den lägsta avgiften är 1 000 euro. För fastställande av avgiften indelas tillsynsobjekten på värdepappersmarknaden i undergrupper med hänsyn till principen om orsakande av kostnader. Tillsynsavgifterna tas ut i förskott i fyra rater.

2.3.8. Tyskland

I Tyskland inrättades vid ingången av maj 2002 en ny tillsynsmyndighet, *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht*, nedan *BaFin*. Till myndigheten överfördes de tillsynsavgifter beträffande kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersmarknaden som tidigare hört till olika myndigheter. År 2003 rörde sig kostnaderna för BaFin kring 119 miljoner euro och myndigheten hade 1 505 anställda. Tillsynen gällde mer än 4 200 banker, försäkringsbolag och andra finansiella företag. Budgeten för BaFin för 2004 rör sig kring 132,5 miljoner euro. BaFins verksamhet finansieras med tillsynsavgifter och andra avgifter som tas ut hos tillsynsobjekten.

2.3.9. Vissa andra EU-stater

En tillsynsmyndighet som förutom tillsynen över kreditinstituten och värdepappersmarknaden också skall sköta försäkringstillsynen inledde sin verksamhet i Belgien vid ingången av 2004. Myndighetens verksamhet finansieras med avgifter som tas ut hos tillsynsobjekten.

I Frankrike, Italien och Spanien sköts tillsynen över bankerna av centralbanken i länderna. Det tas då inte ut några separata tillsynsavgifter.

2.4. Bedömning av nuläget

Tillsynsavgiften är en skatt i konstitutionell mening, inte en avgift. I 81 § 1 mom. i

grundlagen sägs att om statsskatt bestäms genom lag, som skall innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd. Bestämmelserna i lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen uppfyller inte de krav som ställs på en skattelag, eftersom grunderna för skattens storlek inte anges tillräckligt exakt i lagen. Grunderna för tillsynsavgiften bör anges så att den betalningsskyldige utifrån lagbestämmelserna kan bedöma beloppet av den tillsynsavgift som skall betalas. Det innebär samtidigt att det genom lag inte kan bemyndigas att närmare bestämmelser eller föreskrifter om grunderna för hur tillsynsavgiften bestäms skall utfärdas genom förordning eller beslut av en myndighet. Grundlagsutskottet har t.ex. ansett (GrUU 3/2003 rd) att närmare bestämmelser om hur omsättningen som ligger till grund för kommunikationsmarknadsavgiften inte kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Detta beror enligt grundlagsutskottet på att bemyndigandet hänför sig till faktorer som inverkar direkt på kommunikationsmarknadsavgiftens storlek och som det därför måste lagstiftas om.

Enligt den nuvarande lagen fastställs tillsynsavgiften till Finansinspektionen tre gånger om året i efterhand. På basis av Finansinspektionens kostnadsberäkning klarläggs först kostnaderna för den aktuella tredjedelen av året och deras beräknade fördelning på kreditmarknads- och kapitalmarknadsstillsynen. Från kostnaderna avdras andra intäkter än de som fås i form av tillsynsavgifter, dvs. i praktiken de intäkter som fås i form av åtgärdsavgifter. De kostnader som beräknats på detta sätt och som alltså täcks med tillsynsavgifter kallas nedan tillsynskostnader. De fördelas på de betalningsskyldiga på kreditmarknaden och kapitalmarknaden i enlighet med de grunder som fastställs av direktionen. En del av debiteringsgrunden, t.ex. koefficienten för kreditinstitutens balansavgift, bestäms först i samband med respektive avgiftsbeslut.

Fördelarna med det nuvarande systemet kan anses vara 1) att alla kostnader för Finansinspektionen täcks, 2) att de betalningsskyldiga sammantaget inte behöver betala mera än de kostnader som tillsynen medfört

och 3) att kreditmarknadens och kapitalmarknadens tillsynskostnader bedöms som separata poster på basis av kostnadsberäkningen.

Som nackdelar med det nuvarande systemet kan nämnas 1) att systemet inte uppfyller alla krav som ställs på avgifter av skattenatur, 2) att tillsynsobjekten inte på ett tillförlitligt sätt i förväg kan bedöma sin tillsynsavgift på basis av debiteringsgrunderna och 3) att grunderna för debitering av kapitalmarknadstillsynsavgiften delvis är svårtolkade.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Syftet med denna proposition är att stifta en sådan ny permanent lag om tillsynsavgifter till Finansinspektionen som uppfyller grundlagens krav på avgifter av skattenatur. Alla grunder för tillsynsavgifterna bör tas in i den nya lagen. För detta förutsätts att debiteringsgrunderna för olika grupper av betalningsskyldiga förenhetligas. Grunderna bör också vara sådana att de kan konstateras utan svårighet och tillämpas tydligt. Systemet bör också förenklas så att det behövs så lite administrativt arbete som möjligt. Det går att göra systemet mera schematiskt än tidigare, eftersom det inte är nödvändigt eller ändamålsenligt att tillsynsavgiften dimensioneras så att den motsvarar den tillsyn som riktats till varje enskild betalningsskyldig.

Nuvarande praxis och internationella exempel visar dock att det inte är ändamålsenligt att tillämpa samma debiteringsgrund på alla betalningsskyldiga. Debiteringsgrunderna bör således utformas med hänsyn till karaktären hos och riskerna med de betalningsskyldigas verksamhet å ena sidan och arten och omfattningen av Finansinspektionens tillsyn och övriga arbete i fråga om de betalningsskyldiga å andra sidan. Internationellt sett baserar sig tillsynsavgiften för kreditinstitut oftast på balansräkningen enligt institutets senast fastställda bokslut. Utgångspunkten bör vara att tillsynsavgiften för så många betalningsskyldiga som möjligt kan beräknas på basis av någon storhet enligt det senast

fastställda bokslutet eller på basis av någon annan offentlig mätare. I vissa fall är det förnuftigaste alternativet att fastställa en fast avgift i lagen. För t.ex. emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel och vissa enskilda tillsynsobjekt, såsom värdepapperscentralen, är det inte ändamålsenligt att tillsynsavgiften binds vid en mätare som beskriver omfattningen av den betalningsskyldiges verksamhet.

Även om avgiften för en enskild betalningsskyldig inte behöver motsvara de faktiska tillsynskostnaderna är det trots allt ändamålsenligt att sträva efter att tillsynskostnaderna på allmän nivå fördelas på grupperna av betalningsskyldiga. Det gäller i synnerhet dem som tillhandahåller finansiella tjänster och som är tvungna att beakta tillsynskostnaderna i prissättningen av sina produkter.

Reformen utgår från den nuvarande nivån på tillsynsavgifterna för olika grupper, eftersom den nuvarande nivån återspeglar i vilken utsträckning Finansinspektionen använder resurser för tillsynen över inrättningarna inom varje grupp. Också i fråga om enskilda företag bör det i mån av möjlighet strävas efter att nivån på tillsynsavgiften inte stiger markant. Eftersom det inte är ändamålsenligt och inte alltid ens möjligt att direkt skriva in de nuvarande debiteringsgrunderna i lagen, leder reformen oundgängligen till att tillsynsavgifterna för flera betalningsskyldiga ändras jämfört med nuläget.

Att noggranna debiteringsgrunder skrivs in i lagen medför att avgifterna inte kan dimensioneras så att de exakt motsvarar tillsynskostnaderna under året i fråga. Bristen kan avhjälpas på olika sätt. För det första bör tillsynsavgiften fastställas på en så betryggande nivå att ett finansiellt underskott i allmänhet kan undvikas. En lämplig betryggande nivå är 105 procent av den realistiskt uppskattade budgeten för Finansinspektionen för 2005. I händelse av att det faktiska inflödet blir större, bör i lagen intas en bestämmelse enligt vilken Finansinspektionens direktion förpliktas att sänka nivån på tillsynsavgiften för året i fråga.

I debiteringsgrunderna kan man inte heller på förhand beakta alla krav som utvecklandet av Finansinspektionens verksamhet uppställer, utan vid behov bör debiteringsgrunderna

enligt lagen ändras genom en ändring av den nya lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen. Ett behov av ändring kan uppkomma på grund av att arten eller omfattningen av Finansinspektionens verksamhet förändras, t.ex. när Finansinspektionens tillsyn utvidgas genom lag till att gälla företag inom en ny bransch eller när det blir nödvändigt att rikta tillsynen till de nuvarande tillsynsobjekten på ett nytt sätt på grund av antingen ändringar i lagstiftningen eller praktiska behov. Det kan också bli nödvändigt att ändra debiteringsgrunderna därför att de influtna tillsynsavgifterna inte räcker till för att säkra en normal utveckling av Finansinspektionens verksamhet. Om Finansinspektionens tillsynsverksamhet ges en ny inriktning, kan det bli nödvändigt att ändra de inbördes förhållandena mellan debiteringsgrunderna för olika grupper av tillsynsobjekt.

Det är inte nödvändigt att ändra kretsen av betalningsskyldiga. Betalningsskyldiga är Finansinspektionens tillsynsobjekt, aktiebolag och andelslag som avses i 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen samt emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel och som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen. Inom det nuvarande systemet kan samma betalningsskyldiga höra till flera grupper av betalningsskyldiga, vilket vanligen inte är ändamålsenligt när målet är att förenkla systemet. Utgångspunkten bör således vara att en betalningsskyldig påförs bara en tillsynsavgift. Principen bör i allmänhet utsträckas till att gälla de betalningsskyldiga vilkas ekonomiska stabilitet övervakas av Finansinspektionen och vilka utövar verksamhet av en sådan omfattning som i betydande grad kan påverka fördelningen av Finansinspektionens resurser.

Räkenskapsperioden för Finansinspektionens tillsynsobjekt är vanligen ett kalenderår. Budgeten för Finansinspektionen görs likaså upp för ett kalenderår i taget. Det är motiverat att också tillsynsavgiften fastställs för varje kalenderår. Det är dock inte nödvändigt att tillsynsavgiften fastställs när kalenderåret byts. För att det fastställda bokslutet för föregående år skall kunna användas som grund för tillsynsavgiften, bör tillsynsavgiften fastställas tidigast i maj så att tillsynsobjekten hinner upprätta och fastställa sitt bokslut och

lämna in bokslutsuppgifterna till Finansinspektionen. Exempelvis tillsynsavgiften för 2005 bör betalas under samma kalenderår. Övergången till det nya systemet blir inte oskäligt tung om den sista, tredje, raten av tillsynsavgiften för 2004 enligt den gällande lagen faktureras i februari 2005 och om tillsynsavgiften för 2005 kan betalas i flera rater t.ex. under tiden juli—december 2005.

Kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag som bildats i EU-medlemsstaterna och andra stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *EES-stater*, får på basis av koncession som beviljats i hemlandet och efter anmälningar enligt EU-direktiven bedriva verksamhet inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Verksamhet kan utövas antingen på basis av friheten att tillhandahålla tjänster genom gränsöverskridande försäljning av finansiella tjänster eller genom etablering i en annan stat genom att inrätta en filial i staten. En allt enhetligare lagstiftning på den inre marknaden ökar företagens vilja att utvidga sin verksamhet i synnerhet genom filialer. Detta innebär dels att konkurrensen ökar, dels att det uppställs nya utmaningar för tillsynsmyndigheterna i den stat där filialen är belägen när det gäller tillsynen över stabiliteten i det finansiella systemet och tillsynen över att filialerna tillämpar godkända förfaranden i sin verksamhet.

Betydelsen av tillsynen över filialer accentueras ytterligare under de närmaste åren, vilket beror på utvecklingen av EG-lagstiftningen. Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag gör det möjligt att inom förordningens tillämpningsområde flytta ett bolags säte till en annan medlemsstat samt genomföra fusion över medlemsstaternas gränser. Kommissionen har dessutom offentliggjort ett förslag till direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar, KOM(2003) 703 slutlig. I kommissionen klarläggs också möjligheten att utfärda bestämmelser enligt vilka aktiebolag kan flytta sitt säte till en annan medlemsstat.

Om t.ex. ett kreditinstitut fusioneras med ett kreditinstitut som inrättats i en annan medlemsstat eller flyttar sitt säte till en annan medlemsstat, överförs också ansvaret för till-

synen över stabiliteten i kreditinstitutets ekonomi till den andra medlemsstaten. Detta medför problem speciellt i övergångsskedet, i synnerhet om kreditinstitutet upptar en betydande andel av marknaden i Finland. Sådana situationer har behandlats bl.a. i betänkandet av den av justitieministeriet tillsatta arbetsgruppen för stiftande av en lag om europabolag (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2003:9; i synnerhet sidorna 63—69). När Finansinspektionen och tillsynsmyndigheten i kreditinstitutets nya hemstat kommer överens om arrangemangen i anslutning till överföringen av tillsynen, kan det vara förnuftigt att också komma överens om att Finansinspektionen efter det att sätet har flyttats genomför vissa tillsyns- och inspektionsåtgärder i kreditinstitutets filial i Finland. Det är då på sin plats att Finansinspektionen får ta ut en åtgärdsavgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. När det är fråga om tillsyn som enligt EG-lagstiftningen skall handhas av tillsynsmyndigheten i kreditinstitutets hemstat, förutsätts för uttag av en avgift att Finansinspektionen handlar på uppdrag av den utländska myndigheten.

3.2. De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås att det skall stiftas en ny lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen, nedan tillsynsavgiftslagen. Samtidigt företas vissa ändringar i lagen om Finansinspektionen.

En tillsynsavgift enligt tillsynsavgiftslagen skall betalas av samma tillsynsobjekt och övriga betalningsskyldiga som de som betalar en tillsynsavgift enligt den nuvarande lagen. Tillsynsavgiftslagen skall tillämpas på Finansinspektionens alla tillsynsobjekt, aktiebolag och andelslag som avses i 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen samt på emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Någon tillsynsavgift skall inte heller i fortsättningen tas ut hos sådana utländska företag som säljer finansiella tjänster till Finland från ett utländskt verksamhetsställe, vilket beror på att dessa företags verksamhet i allmänhet medför obetydliga uppgifter för Finansinspektionen jämfört med företag som är place-

rade i Finland. Uttag av en avgift kan dessutom bli ett enligt EG-rätten förbjudet hinder för tillhandahållande av tjänster, när det är fråga om ett företag som har sin hemort i en annan EES-stat.

Tillsynsavgiften skall tas ut för varje kalenderår. Om ett företag blir betalningsskyldigt mitt under kalenderåret, skall den första tillsynsavgiften påföras för den tid som återstår av kalenderåret. Om ett företag däremot upphör att vara betalningsskyldigt mitt under kalenderåret, skall till företaget på ansökan återbetalas den proportionella andel av tillsynsavgiften som motsvarar tiden mellan betalningsskyldighetens upphörande och kalenderårets utgång.

De betalningsskyldiga skall indelas i grupper med hänsyn till karaktären hos och riskerna med de betalningsskyldigas verksamhet samt arten och omfattningen av det tillsynsarbete som Finansinspektionen förorsakas.

För kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag skall tillsynsavgiften bestå av en grundavgift och en proportionell avgift. För fondbörser, optionsföretag och clearingorganisationer som avses i värdepappersmarknadslagen skall tillsynsavgiften bara bestå av en proportionell avgift. Det föreskrivs dock ett minimibelopp för avgiften. För andra inhemska betalningsskyldiga består tillsynsavgiften av en grundavgift.

Med grundavgift avses en tillsynsavgift som definieras som beräkningsenheter. En beräkningsenhet är 100 euro. En sådan lösning underlättar t.ex. en allmän höjning av grundavgifterna, eftersom varje bestämmelse om beloppet av grundavgiften inte behöver ändras.

Det är trots allt befogat att höja nivån på grundavgifterna jämfört med nuläget. På så vis ökar täckningen av kostnaderna för tillsynen över små företag. Oavsett verksamhetens omfattning behövs det nämligen vissa resurser för tillsynen över företagen och vissa kostnader uppkommer. Hos affärsbanker och sparbanksaktiebolag skall liksom nu tas ut en högre grundavgift än hos andra kreditinstitut.

En av utgångspunkterna för reformen är att kreditinstitutens proportionella andel av Finansinspektionens kostnader inte skall förändras väsentligt jämfört med nuläget. Det-

samma gäller värdepappersföretagens proportionella andel och fondbolagens proportionella andel.

Den proportionella avgiften för kreditinstitut skall beräknas på basis av balansomslutningen och det krav på kapitalbasens minimibelopp som avses i 72 § i kreditinstitutslagen. Den proportionella avgiften för värdepappersföretag skall beräknas på basis av omsättningen och det krav på minsta kapitalbas som avses i 31 § 1—3 mom. i lagen om värdepappersföretag (579/1996). Det högsta krav som gäller varje kreditinstitut och värdepappersföretag och som avses i 72 § i kreditinstitutslagen och i 31 § 1—3 mom. i lagen om värdepappersföretag benämns nedan kapitalkravet.

Den proportionella avgiften för fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder (48/1999) skall vanligen beräknas på basis av de sammanlagda tillgångarna i de placeringsfonder som förvaltas. Möjligheten att dimensionera tillsynsavgiften på basis av kapitalkravet också när det gäller fondbolag bör klarläggas när man har fått erfarenhet av tillämpningen av den ändrade 6 § och den nya 30 c § (224/2004) i lagen om placeringsfonder.

Genom att använda de ovan nämnda grunderna fås tillsynsavgiften för kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag att på bästa sätt motsvara dels de kostnader som tillsynen över inrättningarna inom gruppen medför, dels den nuvarande avgiftsnivån. En sådan lösning motsvarar också väl de principer som vanligen har omfattats av Finlands viktigaste jämförelseländer.

Hos kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag skall i allmänhet tas ut en enda tillsynsavgift som består av en grundavgift och en proportionell avgift, oavsett om t.ex. ett kreditinstitut också utövar annan avgiftspliktig verksamhet. Ett undantag är tillsynsavgiften för emittenter av aktier som är föremål för offentlig handel. På så vis blir reformen administrativt lättare än för närvarande och lättare att tillämpa.

Under beredningen klarlades också möjligheten att beräkna den proportionella avgiften för kreditinstitut på basis av omsättningen. Likaså klarlades om den proportionella avgiften för värdepappersföretag borde beräk-

nas på basis av balansomslutningen. Vidare bedömdes möjligheten att beräkna den proportionella avgiften för fondbolag på basis av balansomslutningen eller omsättningen. Alternativen gav dock ett oenhetligare och med tanke på inriktningen av tillsynen sämre resultat än de grunder som föreslås ovan.

Det föreslås att tillsynsavgifterna för filialer till utländska kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag skall förenhetligas så att det hos alla filialer i likhet med motsvarande inhemska företag skall tas ut både en grundavgift och en proportionell avgift. Den proportionella avgiften för filialer till företag i länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, dvs. i tredje länder, dimensioneras så att den motsvarar avgiftsnivån för inhemska företag.

Betydelsen av verksamhet i filialform på finansmarknaden i Finland kommer sannolikt att öka under de närmaste åren, vilket också kommer att påverka tillsynens inriktning. Med anledning av den växande tillsynen föreslås att tillsynsavgiften för i synnerhet filialer till kreditinstitut skall höjas väsentligt jämfört med den nuvarande nivån. Om ett företag kommer från en annan EES-stat skall i tillsynsavgiftens storlek dock beaktas den viktiga omständigheten att enligt de nuvarande EU-direktiven ansvarar myndigheterna i ett företags hemland för tillsynen över stabiliteten i företags ekonomi.

I tillsynsavgifterna för emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel skall beaktas de kostnader som Finansinspektionen åsamkas av tillsynen över bokslut som upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder, nedan *IAS-tillsyn*. Debiteringsgrunderna för emittenter av aktier förenklas så att den nuvarande dubbla avgiften för emittenterna av de tio mest omsatta aktierna slopas. Likaså slopas tillsynsavgiften för insiderregisteransvariga.

I lagen föreslås också bestämmelser om hur fusion och andra företagsarrangemang påverkar tillsynsavgiften. Om t.ex. ett annat kreditinstitut har fusionerats med ett kreditinstitut efter den senast utgångna räkenskapsperioden, skall tillsynsavgiften för det övertagande kreditinstitutet beräknas på basis av båda kreditinstitutens sammanlagda balansräkning och kapitalkrav.

Tillsynsavgiften skall liksom nu påföras av Finansinspektionen. Finansinspektionen skall också fastställa tillsynsavgiftens förfallodag. Förfallodagen får dock infalla tidigast den sista dagen i juni under kalenderåret. Tillsynsavgiften skall kunna betalas i flera rater än en före utgången av kalenderåret.

I tillsynsavgiftslagen föreslås dessutom bestämmelser om bl.a. ändringssökande samt dröjsmålsränta och indrivning av tillsynsavgiften i utsökningsväg.

I lagen om Finansinspektionen föreslås bli bestämt att åtgärdsavgifter och tillsynsavgifter skall tas ut för att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet. Åtgärdsavgifterna skall liksom för närvarande bestämmas enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I lagen föreslås för tydlighetens skull också bli bestämt att Finansinspektionen skall kunna ta ut en åtgärdsavgift i sådana fall då den på uppdrag av tillsynsmyndigheten i en annan EES-stat genomför tillsyns- eller inspektionsåtgärder som gäller en filial i Finland till ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag eller ett fondbolag med hemort i EES-staten i fråga. Till lagen fogas likaså en bestämmelse om den plan som skall göras upp på grund av ett finansiellt underskott.

4. Propositionens verkningar

4.1. Allmänt

Propositionen förtydligar regleringen av tillsynsavgifter till Finansinspektionen och anpassar den till de krav som ställs på avgifter av skattenatur. De föreslagna grunderna för tillsynsavgifterna framgår direkt av lagen, vilket innebär att de betalningsskyldiga kan uppskatta beloppet av sin tillsynsavgift. Bestämmelserna om tillsynsavgifter förenklas också, vilket innebär att det administrativa arbetet till följd av fastställandet av tillsynsavgifter underlättas.

Finansinspektionens administrativa ställning i anslutning till Finlands Bank kvarstår oförändrad. Finlands Banks direktion skall alltjämt godkänna budgeten för Finansinspektionen.

Reformen påverkar inte Finlands Banks

förutsättningar att sköta uppgifter i anslutning till Europeiska centralbankssystemet.

4.2. Ekonomiska verkningar

Tillsynsavgiftsgrunderna enligt tillsynsavgiftslagen har utformats så att 96,6 procent, dvs. 16,4 miljoner euro, av Finansinspektionens preliminärt beräknade kostnader för 2005, 17 miljoner euro, kan täckas med tillsynsavgifter. Avsikten är att resten av kostnaderna, 0,6 miljoner euro, skall täckas med åtgärdsavgifter. Av de skäl som nämns ovan under 3.1 inrymmer debiteringsgrunderna dessutom ett säkerhetstillägg om fem procent med tanke på tillfälliga fluktuationer i intäkterna av tillsynsavgifter.

Det beräknas att tillsynsavgifterna kommer att fördelas på följande sätt mellan de olika grupperna enligt tillsynsavgiftslagen:

- 1) kreditinstitut (4 §)
 - affärsbanker och sparbanksaktiebolag 45 procent
 - spar- och andelsbanker 15 procent
 - övriga kreditinstitut 5 procent
 - sammanlagt 65 procent, dvs. 11,3 miljoner euro
- 2) värdepappersföretag (5 §)
 - 8 procent, dvs. 1,4 miljoner euro
- 3) fondbolag (6 §)
 - 10 procent, dvs. 1,7 miljoner euro
- 4) värdepapperscentralen och andra som betalar en grundavgift (7 §)
 - emittenter 11 procent
 - värdepapperscentralen och övriga 2 procent
 - sammanlagt 13 procent, dvs. 2,2 miljoner euro
- 5) fondbörser och övriga betalningsskyldiga (8 §)
 - 4 procent, dvs. 0,6 miljoner euro.

Strävan har varit att avgiften för enskilda betalningsskyldiga i snitt inte skall förändras nämnvärt jämfört med nuläget. För att lagens syften skall uppnås har det dock inte alla gånger varit möjligt att följa denna princip. Exempelvis i vissa enskilda fall kan små betalningsskyldiga få en procentuellt sett stor förhöjning, men inte heller då kan det anses att den nya avgiften är oskäligt hög om man ser till beloppet i euro.

4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inte några direkta verkningar i fråga om organisation och personal. Tillsynsavgifterna skall alltså påföras av Finansinspektionen. Det administrativa arbetet på grund av tillsynsavgifterna minskar när avgifterna fastställs bara en gång om året och när själva debiteringsgrunderna anges i lagen.

Det föreslagna systemet hindrar inte att Finansinspektionens verksamhet utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Om de grunder som anges i lagen inte medför ett resultat som är korrekt med tanke på skötseln av Finansinspektionens uppgifter, bör Finansinspektionen i ett tillräckligt tidigt skede göra en motiverad framställning till finansministeriet om ändring av tillsynsavgiftslagen.

Finansinspektionen har inte något eget bokslut, utan dess verksamhet hänförs till bokslutet för Finlands Bank. Av Finansinspektionens ställning i anslutning till Finlands Bank följer bl.a. att Finlands Bank i sista hand ansvarar för Finansinspektionens förpliktelser. Det gäller även tillfälliga underskott i Finansinspektionens verksamhet, om sådana uppkommer. Avsikten är att eventuella underskott skall beaktas när det bedöms om det finns anledning att ändra grunderna i tillsynsavgiftslagen.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Företrädare för Finansinspektionen deltog som sakkunniga. Under beredningen hördes justitieministeriet, Finlands Bank, Bankföreningen i Finland rf, HEX Integrated Markets Oy, Andelsbankscentralen samt Finska Fondhandlareföreningen rf och Finlands Fondförening rf. Även företrädare för Sparbanksförbundet rf och Paikallisosuuspankkiliitto ry bereddes tillfälle att ge ett preliminärt utlåtande om projektet.

Utkastet till regeringsproposition sändes för utlåtande till justitieministeriet, handels- och industriministeriet, Finlands Bank, Finansinspektionen, Finska Fondhandlareföreningen rf, HEX Integrated Markets Oy, Cen-

tralhandelskammaren, Andelsbankscentralen, Paikallisosuuspankkiliitto ry, Bankföreningen i Finland rf, Finlands Fondförening rf, Sparbanksförbundet rf samt Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto - Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund ry. Dessutom yttrade sig Nordea Bank Finland Abp och United Bankers Securities Ltd. När Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto - Finska försäkringsbolagens Centralförbund ry gav sitt utlåtande om propositionsutkastet när det gäller IAS-tillsynen under punkt 6 i allmänna motiveringen yttrade den sig också om tillsynsavgifterna i anslutning till IAS-tillsynen.

Bankföreningen i Finland rf, Finska Fondhandlareföreningen rf, Finlands Fondförening rf, Centralhandelskammaren och Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto - Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund ry ansåg det vara viktigt att tillsynsavgifterna är tydliga, öppna för insyn och förutsägbara.

Enligt Finlands Bank är lagnivån ett alltför stelt förfarande för att eventuellt underskott i Finansinspektionens verksamhet skall kunna tas ut hos tillsynsobjekten. Enligt Finlands Bank bör tillfälliga underskott kunna täckas på ett smidigare sätt. Finlands Bank ansåg att det inte är motiverat att en offentlig instans i slutändan skall stå för finansieringen av Finansinspektionens underskott, dvs. att det i praktiken handlar om en förlust för Finlands Bank och på så vis också är till förfång för staten.

Finansinspektionen konstaterade att eftersom tillsynsavgifterna på grund av sin skattenatur enligt förslaget skall fastställas på basis av faktorer som beskriver den betalningskyldiges verksamhet, kan man i det fortsatta fastställandet av avgifterna inte längre på ett smidigt sätt ta hänsyn till hur det faktiska tillsynsarbetet inriktas, vilket påverkas av förändringar på fältet bland dem som tillhandahåller tjänster.

Finlands Bank konstaterade vidare att av Europeiska centralbankssystemet, Europeiska centralbankens stadga och Finlands Banks ställning inom Europeiska centralbankssystemet följer att finansieringen av Finansinspektionens verksamhet under inga omständigheter får påverka Finlands Banks förutsättningar att sköta sina uppgifter i anslutning till Europeiska centralbankssystemet.

Vissa remissinstanser, bl.a. Bankföreningen i Finland rf och Centralhandelskammaren, ansåg att Finansinspektionens utgifter hade ökat kraftigt under de senaste åren. Enligt dessa remissinstanser bör Finansinspektionens utgifter röra sig på en rimlig nivå som är jämförbar med de övriga nordiska länderna.

Bankföreningen i Finland rf fäste avseende vid att i de länder där tillsynen över finansmarknaden har organiserats i anslutning till centralbanken ansvarar centralbanken också för kostnaderna för verksamheten. Bankföreningen i Finland rf ansåg det vara viktigt att uppkomsten av kostnaderna övervakas tillräckligt noggrant. En tillräcklig kontroll kan enligt Bankföreningen i Finland rf säkerställas på bästa sätt genom att Finlands Bank täcker kostnaderna eller åtminstone en betydande del av dem.

Det framfördes motsatta åsikter om debiteringsgrunderna för filialer till utländska kreditinstitut. För det första ansåg Finansinspektionen att förslaget om den proportionella avgiftens storlek är misslyckat för EES-filialerna. Förslaget beaktar inte i tillräcklig grad värdestatens ansvar för tillsynen över stabiliteten och förfarandena på finansmarknaden och inte heller konkurrensneutraliteten. Finansinspektionen ansåg också att de krav som EES-filialerna ställer på regleringsverksamheten ägnas obetydlig uppmärksamhet. Bankföreningen i Finland rf och Nordea Bank Finland Abp ansåg däremot att den föreslagna nivån på tillsynsavgifterna för filialerna var för hög. Bankföreningen i Finland rf ansåg att en utvidgning av den proportionella tillsynsavgiften till att också gälla finländska filialer till banker från andra EU-länder är problematisk med hänsyn till utgångspunkterna för EG-lagstiftningen. Enligt Bankföreningen i Finland rf kommer förslaget att mångdubbla tillsynsavgifterna för filialerna, vilket enligt Bankföreningen kan anses vara oskäligt för tillsynsobjekten, i synnerhet som Finansinspektionens tillsynsavgifter inte har förändrats i väsentlig grad när det gäller filialerna.

Bankföreningen i Finland rf och Finska Fondhandlareföreningen rf ansåg att en tillsynsavgift bör tas ut i Finland också hos de företag som här tillhandahåller investerings-

tjänster från ett utländskt verksamhetsställe, dvs. så kallade distansförmedlare. Enligt Finska Fondhandlareföreningen rf utgör den avgift som baserar sig på omsättningen för förmedlare med små marknadsandelar en mycket liten del av den totala avgiften och en fast avgiftsandel kan tydligt bli ett hinder för inträde i branschen eller åtminstone en faktor som styr handlingsmodellerna och handlings-sätten.

Styrelsen för Finlands Fondförening rf ansåg att med tanke på fondbranschen skulle en kombinerad modell som baserar sig på både det förvaltade kapitalet och antalet fonder vara ett bättre och rättvisare sätt att fastställa den proportionella avgiften än en modell som baserar sig uteslutande på det sammanlagda kapitalet i de fonder som fondbolaget förvaltar. Finlands Fondförening rf konstaterade dock att det inom branschen också förekommer ståndpunkter som avviker från styrelsens beslut.

Förslag till ändringar i enskilda debiteringsgrunder framfördes förutom av de ovan nämnda remissinstanserna även av Andelsbankscentralen, Sparbanksförbundet rf, United Bankers Securities Ltd och Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto - Finska Försäkringsbolagens Centralförbund ry. Enligt Andelsbankscentralen bör ingen grundavgift tas ut hos medlemsandelsbankerna i sammanslutningen av andelsbanker, eftersom gruppens risktäckningskapacitet har utökats genom ett lagbestämt solidariskt ansvar och eftersom Finansinspektionen i hög grad övervakar gruppen genom gruppbaserad tillsyn. Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto - Finska Försäkringsbolagens Centralförbund ry ansåg att vid fastställandet av Finansinspektionens IAS-tillsynsavgifter bör Försäkringsinspektionens arbete beaktas på samma sätt som det föreslås att också Finansinspektionens tillsynsarbete skall beaktas. Detta beror enligt Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto - Finska Försäkringsbolagens Centralförbund ry på att oavsett den övervakande myndigheten övervakas dessa företags bokslut redan nu på ett sätt som inte nämnvärt utökas genom IAS-tillsynen.

Huvudmålsättningen för propositionen är att i fråga om tillsynsavgifterna åstadkomma ett sådant permanent lagstiftningsarrange-

mang som riksdagens grundlagsutskott och ekonomiutskott avsett och som uppfyller de krav som grundlagen ställer på avgifter av skattenatur. För det första har grundlagsutskottet konstaterat att tillsynsavgiften till Finansinspektionen i konstitutionell mening bör betraktas som en skatt (GrUU 67/2002 rd). För det andra har grundlagsutskottet på sistone hållit en följdriktig och mycket tydlig linje i fråga om vad grundlagen förutsätter av avgifter av skattenatur (GrUU 61/2002 rd, 66/2002 rd, 67/2002 rd, 3/2003 rd och 9/2004 rd). Ett viktigt krav är att grunderna för skattens storlek skall bestämmas genom lag. Bestämmelser som direkt påverkar avgiftens storlek kan inte utfärdas genom t.ex. förordning. Med anledning av det som anförts ovan har det varit omöjligt att i denna proposition beakta Finlands Banks förslag om ett förfarande som är smidigare än lagnivå när det gäller att täcka ett eventuellt underskott. Ett bemyndigande att genom förordning höja tillsynsavgiften i händelse av ett underskott skulle dessutom i väsentlig grad försämra förutsägbarheten för och öppenheten för insyn i tillsynsavgifterna, vilka enligt många remissinstanser är centrala krav på tillsynsavgifterna.

Underskott i Finansinspektionens budget kan undvikas genom en noggrann bedömning av de influtna tillsynsavgifterna under det kalenderår som budgeten omfattar samt genom en försiktig budget. Om ett stort tillsynsobjekt flyttar sin hemort till en annan EU-stat eller om någonting annat exceptionellt inträffar, bör korrigerande åtgärder vidtas så snart som möjligt. Åtgärderna inleds vanligen genom att Finansinspektionen gör upp en sådan plan som avses i 36 b § i förslaget till lag om ändring av lagen om Finansinspektionen. Genomförandet av planen kan vid behov underlättas genom att den lag som gäller tillsynsavgifterna ändras. I samband med lagändringen blir det också aktuellt att avgöra hur ett eventuellt underskott som redan uppkommit skall finansieras.

När det gäller tillsynsavgifter för utländska

tillhandahållare av tjänster utgår propositionen från att debiteringsgrunderna förenhetligas och anpassas till de krav som den inre marknaden för finansiella tjänster som utvecklas i snabb takt ställer på den tillsyn som Finansinspektionen utför. Den föreslagna proportionella avgiften för utländska EES-kreditinstitut uppgår till ca 30 procent av den proportionella avgiften för inhemska kreditinstitut. Den proportionella avgiften för utländska EES-värdepappersföretag uppgår till ca 42 procent och för utländska EES-fondbolag till ca 40 procent av motsvarande proportionella avgift för inhemska tillhandahållare av tjänster. Det kan anses att siffrorna är dels tillräckliga, dels skäliga med hänsyn till både utvecklingen av den tillsyn som Finansinspektionen utför och den gällande EG-lagstiftningen. På samma sätt som de övriga debiteringsgrunderna bör också debiteringsgrunderna för utländska tillhandahållare av tjänster omprövas, om det i praktiken visar sig att de inte är motiverade med tanke på tillsynens inriktning.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Denna proposition hänför sig för sin del till en separat proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om Finansinspektionen, 8 kap. 1 och 2 § i bokföringslagen och 10 kap. 4 § i lagen om försäkringsbolag. Enligt propositionen skall Finansinspektionen utöver sina nuvarande uppgifter också öververka bokslut som upprättats enligt internationella redovisningsstandarder. En sådan IAS-tillsyn gäller sådana bokföringsskyldiga som enligt bokföringslagen (1336/1997) skall upprätta sitt bokslut i enlighet med internationella redovisningsstandarder. Sådana bokföringsskyldiga är företag som emitterat värdepapper som är föremål för offentlig handel. Med bokföringsskyldiga jämställs också företag som har ansökt om att deras värdepapper skall bli föremål för offentlig handel.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen

1 §. *Tillämpningsområde.* I paragrafen bestäms om tillämpning av den nya lagen. Enligt 1 mom. gäller lagen betalning av en årlig tillsynsavgift till Finansinspektionen.

I 2 mom. föreskrivs om betalningsskyldiga. En tillsynsavgift skall betalas av Finansinspektionens tillsynsobjekt, aktiebolag och andelslag som bedriver begränsad kreditinstitutsverksamhet samt emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel. Kretsen av betalningsskyldiga är densamma som i den gällande lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen. Tillsynsavgiften har karaktären av en avgift av skattenatur, så som konstaterats i allmänna motiveringen.

I enlighet med gällande lag och internationella exempel föreskrivs inte närmare om tidpunkten för när betalningsskyldigheten uppkommer eller upphör. Betalningsskyldigheten för Finansinspektionens tillsynsobjekt uppkommer första gången den dag då företaget börjar omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Exempelvis inhemska kreditinstitut kan anses börja omfattas av tillsyn senast när kreditinstitutet och dess koncession enligt kreditinstitutslagen har antecknats i handelsregistret. På motsvarande sätt upphör betalningsskyldigheten när företaget inte längre omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Enligt 12 § 8 mom. i kreditinstitutslagen kan tillsynen fortgå också efter det att koncessionen har återkallats. Tillsynen upphör dock senast den dag då kreditinstitutet avförs ur handelsregistret.

För aktiebolag och andelslag som bedriver begränsad kreditinstitutsverksamhet kan betalningsskyldigheten anses uppkomma den dag då företaget inleder nämnda verksamhet och upphöra när verksamheten upphör. Enligt 1 a § 3 mom. i kreditinstitutslagen skall aktiebolag och andelslag underrätta Finansinspektionen när verksamheten inleds och upp-

hör. För emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel kan betalningsskyldigheten anses uppkomma den dag då handel med värdepapper inleds. På motsvarande sätt upphör betalningsskyldigheten när handeln med värdepapper avslutas.

Enligt 3 mom. skall Finansinspektionen, liksom nu, ansvara för debiteringen av tillsynsavgiften. Bestämmelser om fastställande av tillsynsavgiften föreslås i 10 §.

I momentet föreskrivs dessutom för tydlighetens skull att tillsynsavgiften skall betalas till Finlands Bank, vilket beror på Finansinspektionens juridiska ställning. Finansinspektionen är inte en självständig juridisk person, utan en del av Finlands Bank.

Finansinspektionen skall också i fortsättningen få ta ut åtgärdsavgifter för beviljade tillstånd och andra prestationer. I 4 mom. hänvisas för tydlighetens skull till att bestämmelser om åtgärdsavgifter finns i lagen om Finansinspektionen. Förslaget hänför sig till den nya 36 a § som föreslås fogad till lagen om Finansinspektionen.

2 §. *Tillsynsavgift.* I paragrafen föreslås allmänna bestämmelser om tillsynsavgiften. Enligt 1 mom. skall de betalningsskyldiga indelas i grupper enligt 4—8 §. Indelningen i grupper baserar sig dels på karaktären hos och riskerna med de betalningsskyldigas verksamhet, dels på arten och omfattningen av det tillsynsarbete som de betalningsskyldiga medför för Finansinspektionen. Förslaget följer i stora drag den nuvarande indelningen så att kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag bildar var sin grupp. Så förhåller det sig också i allmänhet i de för Finland viktigaste jämförelseländerna, t.ex. i de nordiska länderna.

Enligt 2 mom. skall tillsynsavgiften fastställas för varje kalenderår. För närvarande fastställs avgiften tre gånger om året. Det föreslagna förfarandet minskar det administrativa arbete som följer av fastställandet av avgiften. I 2 mom. bestäms dessutom om tillsynsavgiftens struktur. Tillsynsavgiften består av en grundavgift eller en proportionell

avgift eller en kombination av dessa.

Enligt 3 mom. är grundavgiften en fast avgift som definierats som beräkningsenheter. En beräkningsenhet är 100 euro. I 4—8 § anges hur många beräkningsenheter grundavgiften är för varje betalningsskyldig. Grundavgiftens storlek fås genom att 100 euro multipliceras med det antal beräkningsenheter som anges i 4—8 §. Den föreslagna tekniken underlättar möjligheten att ändra den allmänna nivån på grundavgifterna, eftersom ändringen kan genomföras genom en höjning eller sänkning av beräkningsenheten enligt 3 mom.

I 4 mom. bestäms om den proportionella avgiften. Med proportionell avgift avses att avgiften definieras utifrån omfattningen av den betalningsskyldiges verksamhet. Beroende på vilken betalningsskyldig det är fråga om mäts verksamhetens omfattning med hjälp av balansräkningens storlek, balansomslutningen och kapitalkravet eller, om det är fråga om ett fondbolag, med hjälp av det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de förvaltade placeringsfonderna. Balansräkningen, kapitalkravet och omsättningen skall basera sig på den betalningsskyldiges senast fastställda bokslut. Exempelvis den tillsynsavgift som 2005 fastställs för nämnda år baserar sig i allmänhet på det betalningsskyldiga företags bokslut för 2004. På motsvarande sätt skall de förvaltade tillgångarna beaktas enligt tillgångarna vid utgången av det kalenderår som föregår fastställandet av tillsynsavgiften.

I 4 mom. föreslås dessutom en preciserande bestämmelse om hur omsättningen för värdepappersföretag skall fastställas. Som omsättning betraktas det sammanlagda beloppet av intäkterna enligt resultaträkningen. För att omsättningen skall ge en bättre bild av verksamhetens omfattning skall i fråga om värdepappershandel och valutaverksamhet bara de positiva nettointäkterna inräknas i omsättningen. Om nettoavkastningen är negativ, antecknas den således som noll.

3 §. *Vissa företagsarrangemangs inverkan på den proportionella avgiften.* Till följd av fusion eller något annat företagsarrangemang kan uppgifterna om den betalningsskyldige förändras jämfört med situationen vid utgången av det kalenderår som föregick fast-

ställandet av tillsynsavgiften. I den föreslagna paragrafen bestäms om hur förändringen skall beaktas, om den är känd när tillsynsavgiften för kalenderåret fastställs.

I 1 mom. bestäms om hur fusion påverkar avgiften. Om ett annat företag har fusionerats med den betalningsskyldige efter den senast utgångna räkenskapsperioden, skall det överlåtande företags balansomslutning, omsättning eller kapitalkrav beaktas när den proportionella avgiften för den betalningsskyldige fastställs för de kalendermånader som helt eller delvis ingår i tiden mellan registreringen av fusionen och kalenderårets utgång. Med andra ord skall det övertagande företags tillsynsavgift för nämnda tid fastställas på basis av de sammanlagda bokslutsuppgifterna för det överlåtande och det övertagande företaget. Om också det överlåtande företaget var betalningsskyldigt, upphör dess betalningsskyldighet vanligen när verkställigheten av fusionen införs i handelsregistret.

Principerna ovan skall iaktas också i sådana fall då ett företag övertar ett annat företags hela affärsverksamhet. Om ett företag däremot bara övertar en del av ett annat företags affärsverksamhet, bestäms den andel av det överlåtande företags bokslutsuppgifter som skall beaktas i det förstnämnda företags tillsynsavgift i enlighet med hur stor andel den överlåtna affärsverksamheten utgör av hela affärsverksamheten för det företag som överlåtit affärsverksamhet.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller sådana fall där en placeringsfond som förvaltas av ett fondbolag, efter kalenderårets utgång har fusionerats med en placeringsfond som förvaltas av ett annat fondbolag. Ändringarna skall beaktas vid fastställandet av den proportionella avgiften för bägge fondbolagen för de kalendermånader som helt eller delvis ingår i den tid som börjar när Finansinspektionen i enlighet med 110 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder har underrättats om att fusionen är verkställd och slutar vid kalenderårets utgång. Beloppet av den överlåtande placeringsfondens tillgångar höjer den proportionella avgiften för det sistnämnda fondbolaget och minskar på motsvarande sätt avgiften för det förstnämnda fondbolaget.

Enligt 3 mom. skall överlåtelsen av förvaltningen av en placeringsfond från ett

fondbolag till ett annat fondbolag beaktas vid fastställandet av den proportionella avgiften på motsvarande sätt som vad som i 2 mom. föreskrivs om fusion av placeringsfonder.

I 4 mom. anges hur en delning av ett företag påverkar fastställandet av den proportionella avgiften för de månader som helt eller delvis ingår i tiden mellan registreringen av delningen och kalenderårets utgång. Om det övertagande företaget vid delning är betalningsskyldigt, skall vid fastställandet av dess tillsynsavgift det ursprungliga företags bokslutsuppgifter beaktas i förhållande till den vid delningen erhållna nettoförmögenhetens förhållande till det ursprungliga företags nettoförmögenhet före delningen. Om däremot det ursprungliga företaget är betalningsskyldigt och om det efter delningen fortsätter med sin avgiftspliktiga verksamhet, gäller på motsvarande sätt att den proportionella andel av företags bokslutsuppgifter som motsvarar den vid delningen överlåtna nettoförmögenhetens förhållande till företags hela nettoförmögenhet före delningen inte skall beaktas när den proportionella tillsynsavgiften fastställs för detta företag.

4 §. *Tillsynsavgiften för kreditinstitut.* I paragrafen bestäms om tillsynsavgiften för inhemska kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen och för filialer till och representationer för utländska kreditinstitut som avses i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993), nedan *UKL*.

Enligt 1 mom. skall tillsynsavgiften för inhemska kreditinstitut och utländska kreditinstituts filialer bestå av en grundavgift och en proportionell avgift. Så som konstaterats i motiveringen till 1 § kan tillsynen fortgå också efter det att koncessionen har återkallats. I sådana fall är det inte längre ändamålsenligt att ta ut en proportionell avgift. Enligt andra meningen i 1 mom. består tillsynsavgiften endast av en grundavgift när kreditinstitutet eller filialen fortfarande är Finansinspektionens tillsynsobjekt efter utgången av det kalenderår under vilket kreditinstitutets eller filialens koncession har återkallats. När det är fråga om filialen till ett sådant utländskt kreditinstitut vars hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, avses med återkallande av koncession att insti-

tutets koncession har återkallats i hemstaten.

Enligt tredje meningen i 1 mom. skall endast en grundavgift tas ut hos representationer. Betalningsskyldigheten gäller bara representationer som avses i UKL 11 §, dvs. representationer för sådana kreditinstitut vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *kreditinstitut i tredje land*.

I 2 mom. föreskrivs om beloppet av grundavgiften. Grundavgifterna för inhemska kreditinstitut har graderats i enlighet med de gällande debiteringsgrunderna så att det hos affärsbanker, andelsbanksaktiebolag och sparbanksaktiebolag skall tas ut en högre grundavgift än hos andra kreditinstitut. Nivån på grundavgifterna har dock höjts av den orsak som nämns under 3.2 i allmänna motiveringen. Likaså har de proportionella skillnaderna mellan grundavgifterna minskats. Enligt 1 punkten i momentet är grundavgiften 60 beräkningsenheter för affärsbanker, andelsbanksaktiebolag och sparbanksaktiebolag som avses i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001), nedan *affärsbankslagen*. När en beräkningsenhet är 100 euro enligt 2 § 3 mom. blir grundavgiften 6 000 euro per år.

Enligt 2 punkten är beloppet av grundavgiften 20 beräkningsenheter, dvs. 2 000 euro per år, för sparbanker som avses i sparbankslagen (1502/2001) och för andelsbanker som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001), nedan *andelsbankslagen*. För andra än ovan nämnda kreditinstitut är grundavgiften enligt 3 punkten likaså 20 beräkningsenheter, dvs. 2 000 euro per år. Sådana andra kreditinstitut är kreditföretag enligt 2 d § och betalningsförmedlingsföretag enligt 2 e § i kreditinstitutslagen.

Bestämmelserna i 4–6 punkten gäller grundavgifter för utländska kreditinstituts filialer och representationer. Om kreditinstitutets hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *utländskt EES-kreditinstitut*, är grundavgiften för filialen 20 beräkningsenheter, dvs. 2 000 euro per år. Om det däremot är fråga om ett kreditinstitut i tredje land är grundavgiften för en filial 30 beräkningsenheter, dvs. 3 000 euro per år, och för en representation 10 beräkningsenhe-

ter, dvs. 1 000 euro per år.

Grundavgiften för de kreditinstitut som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten, dvs. depositionsbanker, har definierats utifrån antagandet att depositionsbanker i första hand bedriver ut- och inlåningsverksamhet. Om en depositionsbank huvudsakligen tillhandahåller investeringstjänster, bör dess grundavgift höjas för att den bättre skall motsvara den arbetsmängd som följer av tillsynen. En bestämmelse om detta föreslås i 3 mom. Enligt momentet är grundavgiften för en depositionsbank 90 beräkningsenheter utöver det som anges i 2 mom., om provisionsintäkterna enligt det senast fastställda bokslutet är större än finansnettot. De depositionsbanker som avses i momentet skall således utöver depositionsbankernas normala grundavgift betala samma grundavgift som värdepappersföretag skall betala enligt den föreslagna bestämmelsen i 5 § 2 mom. 1 punkten.

Under beredningen av propositionen övervägdes också ett alternativ enligt vilket depositionsbanker som i första hand tillhandahåller investeringstjänster, i stället för en extra grundavgift skulle betala en proportionell avgift på basis av omfattningen av den utövade investeringsverksamheten. Alternativet, som i och för sig är korrektare med tanke på tillsynsavgifternas inriktning, frångicks eftersom omsättningen av investeringsverksamheten inte entydigt kan bestämmas utifrån depositionsbankernas bokslutsuppgifter.

I 4 mom. bestäms om den proportionella avgiften för kreditinstitut. Avgiften beräknas på basis av både balansräkningen och kapitalkravet. Genom att använda båda faktorerna som grund för tillsynsavgiften kan man hålla det årliga inflödet av tillsynsavgifter på en jämnare nivå. När båda faktorerna påverkar beloppet av tillsynsavgiften och inverkan i genomsnitt är av samma storlek, innebär grunden att olika kreditinstitut behandlas mera jämlikt. Den proportionella avgiften för inhemska kreditinstitut är 0,00275 procent av kreditinstitutets balansomslutning och 0,06 procent av kapitalkravet. Om t.ex. en affärsbanks balansomslutning är 400 miljoner euro och kapitalkravet är 18 miljoner euro, blir den proportionella avgiften 21 800 euro per år. Hela tillsynsavgiften för en sådan affärsbank är därmed 27 800 euro per år (6 000

euro i grundavgift och 21 800 euro i proportionell avgift).

Till skillnad från de nuvarande debiteringsgrunderna skall tillsynsavgiften för kreditinstituts filialer också bestå av en proportionell avgift. Avgiften beräknas endast utifrån balansräkningen, eftersom det inte finns något minimisoliditetskrav för filialerna. Det är motiverat att ta ut en proportionell avgift hos filialerna för det första därför att Finansinspektionen för sin del svarar för den s.k. marknadstillsynen över filialerna. Hit hör bl.a. övervakning av att villkoren i de avtal som filialerna ingått med insättarna är tillbörliga. Tillsammans med tillsynsmyndigheten i de aktuella kreditinstitutens hemstat övervakar Finansinspektionen dessutom likviditeten för EES-kreditinstituts filialer. När det är fråga om ett kreditinstitut i tredje land övervakar Finansinspektionen filialens hela ekonomi.

Enligt andra meningen i 3 mom. skall den proportionella avgiften för utländska EES-kreditinstituts filialer vara 0,0016 procent och för filialer till kreditinstitut i tredje land 0,0055 procent av filialernas balansomslutning. Den förstnämnda lägre avgiften beror på att bortsett från likviditeten hör det inte till Finansinspektionens uppgifter att övervaka stabiliteten i ekonomin för utländska EES-kreditinstituts filialer. På begäran av tillsynsmyndigheten i de sistnämnda kreditinstitutens hemstat skall Finansinspektionen också kunna utföra andra tillsyns- och inspektionsuppgifter i anslutning till övervakningen av stabiliteten i ekonomin. Bestämmelser i anslutning till detta finns i den föreslagna lagen om ändring av lagen om Finansinspektionen (29 § 2 mom. och 36 a § 3 mom.).

I 5 mom. sägs att hos betalningsskyldiga som avses i denna paragraf skall inte tas ut några tillsynsavgifter enligt 5 eller 6 § eller 7 § 1 mom. 1—8 eller 10—14 punkten. Andra tillsynsavgifter som nämns nedan skall tas ut bara till den del de betalningsskyldiga samtidigt är i 7 § 1 mom. 9 punkten avsedda emitterer av aktier som är föremål för offentlig handel. Denna ändring som avviker från de gällande debiteringsgrunderna förenklar systemet och minskar det administrativa arbetet.

5 §. *Tillsynsavgiften för värdepappersföre-*

tag. I paragrafen bestäms om tillsynsavgiften för värdepappersföretag som avses i lagen om värdepappersföretag och för filialer till och representationer för utländska värdepappersföretag som avses i lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland (580/1996), nedan *UIL*.

Enligt 1 mom. skall tillsynsavgiften för inhemska värdepappersföretag och utländska värdepappersföretags filialer bestå av en grundavgift och en proportionell avgift. Tillsynsavgiften skall bestå endast av en grundavgift när värdepappersföretaget eller filialen fortfarande är Finansinspektionens tillsynsobjekt efter det kalenderår under vilket värdepappersföretagets eller filialens koncession har återkallats. När det är fråga om filialen till ett sådant utländskt värdepappersföretag vars hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, avses med återkallande av koncession att företagets koncession har återkallats i hemstaten.

Hos representationer skall endast tas ut en grundavgift. Betalningsskyldigheten gäller bara representationer som avses i *UIL* 10 §, dvs. representationer för sådana värdepappersföretag vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *värdepappersföretag i tredje land*. Momentet motsvarar bestämmelserna om kreditinstitut i 4 § 1 mom.

Enligt 2 mom. 1 punkten skall beloppet av grundavgiften för inhemska värdepappersföretag vara 90 beräkningsenheter, dvs. 9 000 euro per år. Att grundavgiften är större än för kreditinstitut beror på att enligt de nuvarande debiteringsgrunderna är tillsynsavgifterna för värdepappersföretag i betydande grad fasta avgifter för de betalningsskyldiga. Detta baserar sig i sin tur på hur Finansinspektionen måste fördela sina tillsynsresurser på olika värdepappersföretag.

Bestämmelserna i 2—4 punkten gäller grundavgifterna för utländska värdepappersföretags filialer och representationer. Om värdepappersföretagets hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *utländskt EES-värdepappersföretag*, är grundavgiften för filialen 20 beräkningsenheter, dvs. 2 000 euro per år. Om det däremot är fråga om ett värdepappersföretag i tredje

land är grundavgiften för en filial 30 beräkningsenheter, dvs. 3 000 euro per år, och för en representation 10 beräkningsenheter, dvs. 1 000 euro per år. Bestämmelserna i 2—4 punkten motsvarar bestämmelserna om utländska kreditinstitut i 4 § 2 mom. 4—6 punkten.

I 3 mom. bestäms om den proportionella avgiften för värdepappersföretag. Avgiften skall beräknas utifrån värdepappersföretagets omsättning och kapitalkravet. Den proportionella avgiften för ett inhemskt värdepappersföretag skall vara 0,20 procent av värdepappersföretagets årliga omsättning och 0,75 procent av kapitalkravet. Om t.ex. ett värdepappersföretags årliga omsättning är 3 miljoner euro och kapitalkravet är 800 000 euro, blir den proportionella avgiften 12 000 euro per år. Hela tillsynsavgiften för ett sådant värdepappersföretag är därmed 21 000 euro per år (9 000 euro i grundavgift och 12 000 euro i proportionell avgift). När omsättningen och kapitalkravet ställs som beräkningsgrund för den proportionella avgiften för värdepappersföretag, motsvarar tillsynsavgiften bättre kostnaderna för tillsynsavgiften än om t.ex. balansräkningen används som grund.

Liksom för närvarande skall också tillsynsavgiften för filialer bestå av en proportionell avgift. Enligt andra meningen i 3 mom. skall den proportionella avgiften för filialer till utländska EES-värdepappersföretag vara 0,16 procent och för filialer till värdepappersföretag i tredje land 0,35 procent av filialernas årliga omsättning. Tillsynsavgiften för filialer kan inte ens partiellt fastställas utifrån kapitalkravet, eftersom ett sådant krav inte beräknas för filialerna. Marknadstillsynen över filialer till utländska EES-värdepappersföretag medför betydligt mera tillsynsarbete än motsvarande tillsyn över filialer till utländska EES-kreditinstitut. Hos de förstnämnda bör därför tas ut en i förhållande till inhemska aktörer större tillsynsavgift än hos kreditinstitutens filialer.

I 4 mom. sägs att hos betalningsskyldiga som avses i denna paragraf skall inte tas ut några tillsynsavgifter enligt 6 § eller 7 § 1 mom. 1—8 eller 10—14 punkten. Momentet motsvarar bestämmelserna om kreditinstitut i 4 § 5 mom.

6 §. *Tillsynsavgiften för fondbolag.* I paragrafen bestäms om tillsynsavgiften för fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder och för filialer till och representationer för utländska fondbolag som avses i lagen om utländska fondbolags verksamhet i Finland (225/2004), nedan *UFL*.

Enligt 1 mom. skall tillsynsavgiften för inhemska fondbolag och utländska fondbolags filialer bestå av en grundavgift och en proportionell avgift. Tillsynsavgiften skall bestå endast av en grundavgift när fondbolaget eller filialen fortfarande är Finansinspektionens tillsynsobjekt efter det kalenderår under vilket fondbolagets eller filialens koncession har återkallats. När det är fråga om filialen till ett sådant utländskt fondbolag vars hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, avses med återkallande av koncession att fondbolagets koncession har återkallats i hemstaten.

Hos representationer skall endast tas ut en grundavgift. Betalningsskyldigheten gäller bara representationer som avses i UFL 9 §, dvs. representationer för sådana fondbolag vars hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *fondbolag i tredje land*. Momentet motsvarar bestämmelserna om kreditinstitut i 4 § 1 mom. och om värdepappersföretag i 5 § 1 mom.

Enligt 2 mom. 1 punkten skall beloppet av grundavgiften för inhemska fondbolag vara 40 beräkningsenheter, dvs. 4 000 euro per år. Att grundavgiften till största delen är högre än för kreditinstitut beror på att proportionellt sett mera tillsynsresurser måste riktas till små fondbolag än till små kreditinstitut som koncentrerat sig på grundläggande bankverksamhet, vilket följer av karaktären hos fondbolagens verksamhet.

Bestämmelserna i 2—4 punkten gäller grundavgifter för utländska fondbolags filialer och representationer. Om fondbolagets hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan *utländskt EES-fondbolag*, är grundavgiften för filialen 20 beräkningsenheter, dvs. 2 000 euro per år. Om det däremot är fråga om ett fondbolag i tredje land är grundavgiften för en filial 30 beräkningsenheter, dvs. 3 000 euro per år, och för en representation 10 beräkningsenheter, dvs. 1 000 euro per år. Bestämmelserna i 2—4

punkten motsvarar bestämmelserna om utländska kreditinstitut i 4 § 2 mom. 4—6 punkten och bestämmelserna om utländska värdepappersföretag i 5 § 2 mom. 2—4 punkten.

I 3 mom. bestäms om den proportionella avgiften för fondbolag. Den proportionella avgiften för inhemska fondbolag skall beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de placeringsfonder som bolagen förvaltar. Den proportionella avgiften skall vara 0,0055 procent av det sammanlagda beloppet av dessa tillgångar. Exempelvis om det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de placeringsfonder som fondbolaget förvaltade vid utgången av det föregående året är 400 miljoner euro, blir den proportionella avgiften 22 000 euro per år. Hela tillsynsavgiften för ett sådant fondbolag är därmed 26 000 euro per år (4 000 euro i grundavgift och 22 000 euro i proportionell avgift).

Enligt 5 § 2 mom. 1 punkten i lagen om placeringsfonder får fondbolag också tillhandahålla förmögenhetsförvaltning enligt vad som föreskrivs i 3 § 1 mom. 5 punkten i lagen om värdepappersföretag. Om ett fondbolag också tillhandahåller förmögenhetsförvaltning, skall den proportionella avgiften delvis beräknas på basis av omsättningen av förmögenhetsförvaltningen. Till den proportionella avgiften fogas ett belopp som motsvarar 0,35 procent av omsättningen av förmögenhetsförvaltningen.

När det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de förvaltade placeringsfonderna ställs som beräkningsgrund för den proportionella avgiften för ett inhemskt fondbolag och om fondbolaget också tillhandahåller förmögenhetsförvaltning, omsättningen av förmögenhetsförvaltningen, motsvarar tillsynsavgiften bättre kostnaderna för tillsynsarbetet än vad som är fallet om t.ex. fondbolagets balansräkning eller omsättningen av hela verksamheten används som grund. Så som konstaterats under 3.2 i allmänna motiveringen bör fastställandet av tillsynsavgiften för fondbolag delvis på basis av kapitalkravet klarläggas när man har fått erfarenheter av tillämpningen av den ändrade 6 § och den nya 30 c § i lagen om placeringsfonder. Under beredningen bedömdes också möjligheten att beräkna den proportionella avgiften för fondbolag

lag delvis på basis av antalet fonder. Det ansågs dock att alternativet inte ger något klart bättre resultat än det föregående när det gäller tillsynsavgifternas inriktning.

Också för utländska fondbolags filialer skall tillsynsavgiften bestå av en proportionell avgift. Beloppet av den proportionella avgiften för filialer kan dock inte kopplas till storheter som gäller de förvaltade placeringsfonderna, eftersom placeringsfonderna är belägna i de utländska fondbolagens hemstater. Den proportionella avgiften för filialer skall därför beräknas utifrån filialernas årliga omsättning. Enligt andra meningen i 3 mom. skall den proportionella avgiften för filialer till utländska EES-fondbolag vara 0,21 procent och för filialer till fondbolag i tredje land 0,53 procent av filialernas årliga omsättning. På samma sätt som i fråga om filialer till utländska EES-värdepappersföretag kan det antas att marknadstillsynen över filialer till utländska EES-fondbolag medför betydligt mera tillsynsarbete än motsvarande tillsyn över filialer till utländska EES-kreditinstitut. Hos filialer till utländska EES-fondbolag skall därför tas ut en i förhållande till inhemska aktörer högre tillsynsavgift än hos filialer till utländska EES-kreditinstitut.

I 4 mom. sägs att hos betalningsskyldiga som avses i denna paragraf skall inte tas ut några tillsynsavgifter enligt 5 § eller 7 § 1 mom. 1—8 eller 10—14 punkten. Momentet motsvarar bestämmelserna om kreditinstitut i 4 § 5 mom. och om värdepappersföretag i 5 § 4 mom.

7 §. *Tillsynsavgiften för andra som betalar en grundavgift.* Under 3.1 i allmänna motiveringen konstateras att det förnuftigaste alternativet i vissa fall är att fastställa en fast tillsynsavgift. I paragrafen bestäms om sådana fall. Det kan finnas flera orsaker till en fast tillsynsavgift. För det första lämpar sig en fast avgift bättre för sådana betalningsskyldiga vilkas affärsverksamhet kan omfatta även annan verksamhet än verksamhet som övervakas av Finansinspektionen. En fast avgift är lämplig också när verksamheten vid det företag som övervakas är av ringare betydelse för i vilken mån Finansinspektionen allokera resurser för tillsynen över företaget. I vissa fall där det på marknaden i praktiken finns bara ett enda företag eller institut som

utövar den aktuella verksamheten, kan en fast avgift vara ett ändamålsenligare sätt än en proportionell avgift för att samla in medel för de kostnader som tillsynen medför. Tillsynsavgiften enligt förslaget har dimensionerats enbart för verksamhet som avses i respektive punkt i paragrafen. Om samma företag eller institut också utövar någon annan verksamhet som avses i paragrafen, skall en tillsynsavgift vanligen tas ut även på grundval av den verksamheten.

I 1 mom. 9 och 10 punkten har merkostnaderna av IAS-tillsynen beaktats. Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen skall grundavgiften för emittenter av aktier som är föremål för offentlig handel vara 140 beräkningsenheter, dvs. 14 000 euro, år 2005, i stället för 160 beräkningsenheter enligt 7 § 1 mom. 9 punkten, eftersom det nämnda året innebär ett övergångsskede för ordnandet av IAS-tillsynen. Enligt 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen skall grundavgiften för emittenter av masskuldebrevslån som är föremål för offentlig handel i sin tur vara 10 beräkningsenheter, dvs. 1 000 euro, år 2005 och 2006 i stället för 30 beräkningsenheter enligt 7 § 1 mom. 10 punkten, vilket beror på att tillämpningsområdet för de internationella redovisningsstandarderna först vid ingången av 2007 utvidgas till att gälla de emittenter som bara emitterat masskuldebrevslån.

Om aktier emitteras av ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag eller ett fondbolag gäller enligt momentets 9 punkt att grundavgiften är bara 100 beräkningsenheter, vilket beror på att dessa företags bokslut redan nu övervakas på ett sätt som inte nämnvärt utökas genom IAS-tillsynen.

Hos det centralinstitut för sammanslutningen av andelsbanker som avses i andelsbankslagen skall med hänsyn till karaktären hos centralinstitutets verksamhet inte längre tas ut någon proportionell avgift utan enbart en grundavgift.

Med hänsyn till den allmänna betydelsen av koncernens verksamhet måste mera tillsynsresurser riktas till sammanslutningar som avses i momentens 13 punkt (t.ex. fondbörsers moderbolag) än t.ex. för tillsyn över kreditinstituts holdingsammanslutningar. Hos de förstnämnda sammanslutningarna skall därför tas ut en högre tillsynsavgift än hos

kreditinstitutens holdingsammanslutningar.

I det följande nämns de betalningsskyldiga hos vilka det enligt 1 mom. bara skall tas ut en grundavgift. Beloppet av grundavgiften, dvs. antalet beräkningsenheter multiplicerat med 100, anges inom parentes:

1) den värdepapperscentral (260 000 euro) och de kontoförande institut (6 000 euro) som avses i lagen om värdeandelssystemet (826/1991). Grundavgiften för kontoförande institut skall dock inte tas ut hos värdepapperscentralen. Om ett kontoförande institut anlitar ett underinstitut eller flera som avses i 7 a § i lagen om värdeandelssystemet, skall det kontoförande institutets grundavgift dock höjas (med 3 000 beräkningsenheter för varje underinstitut),

2) finländska clearingparter och utländska clearingparter som har fast verksamhetsställe i Finland och som avses i 4 a kap. 8 § 2 mom. i värdepappersmarknadslagen (12 000 euro),

3) den insättningsgarantifond som avses i kreditinstitutslagen (12 000 euro) och säkerhetsfonder (2 000 euro),

4) den ersättningsfond för investerarskydd som avses i lagen om värdepappersföretag (3 000 euro),

5) den registreringsfond som avses i lagen om värdeandelssystemet och clearingfonder som avses i värdepappersmarknadslagen (2 000 euro),

6) aktiebolag och andelslag som avses i 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen (1 000 euro),

7) pantlåneinrättningar som avses i lagen om pantlåneinrättningar (1 000 euro),

8) förvaringsinstitut som avses i lagen om placeringsfonder (3 000 euro),

9) emittenter av sådana aktier som är föremål för offentlig handel och som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (16 000 euro) eller, om det är fråga om betalningsskyldiga som avses i 4—6 §, (10 000 euro),

10) emittenter av andra än i 9 punkten avsedda värdepapper som är föremål för offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (3 000 euro),

11) centralinstitutet för sammanslutningen av andelsbanker (6 000 euro). Hos centralinstitutet skall dock inte tas ut någon grundavgift för kontoförande institut enligt 1 punkten

eller grundavgift för holdingsammanslutningar enligt 12 punkten,

12) kreditinstituts holdingsammanslutningar samt i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (44/2002) avsedda konglomerats holdingsammanslutningar (10 000 euro),

13) sådana sammanslutningar som i enlighet med 1 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i en fondbörs eller en clearingorganisation som avses i värdepappersmarknadslagen, ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) eller den värdepapperscentral som avses i lagen om värdeandelssystemet (20 000 euro),

14) värdepappersföretags holdingsammanslutningar (1 000 euro).

I 2 mom. finns några preciseringar av avgifterna enligt 1 mom. 12—14 punkten. För det första gäller att om en sammanslutning är betalningsskyldig på flera av de grunder som nämns i 1 mom. 12—14 punkten, skall avgiften tas ut endast en gång och enligt den grund som leder till en högre avgift. För det andra gäller att om en betalningsskyldig som avses i 1 mom. 12—14 punkten samtidigt är dottersammanslutning i en annan koncern, skall en avgift inte tas ut hos modersammanslutningen på samma grund.

8 §. *Tillsynsavgiften för andra betalningsskyldiga.* I paragrafen bestäms om tillsynsavgiften för fondbörser, optionsföretag och clearingorganisationer som avses i värdepappersmarknadslagen. Det föreslås att avgiften bara skall bestå av en proportionell avgift, som är 1,5 procent av börsens, företagens eller organisationens årliga omsättning, dock minst 500 beräkningsenheter (50 000 euro per år). Om samma sammanslutning eller organisation är fondbörs, optionsföretag och clearingorganisation skall avgiften tas ut på basis av den totala omsättningen och bara en gång.

Den avgift som avses i paragrafen skall inte tas ut hos värdepapperscentralen, i vars avgift enligt 7 § 1 mom. 1 punkten också har beaktats dess verksamhet som clearingorganisation.

I praktiken finns det bara en sådan betalningsskyldig som avses i paragrafen (Helsingfors Börs Ab). Tillsynsavgiften har inte

definierats som en fast avgift bl.a. dels på grund av att tillsynsavgiften bör täcka kostnaderna för det nämnda företaget, dels på grund av att tillsynsavgiften inte får vara så hög att den hindrar att det bildas andra marknadsplatser i Finland.

9 §. *Sänkning av tillsynsavgiften.* Till följd av att tillsynsavgiften är av skattenatur anges alla grunder för fastställandet av avgiften på lagnivå. Så som konstaterats under 3.1 i allmänna motiveringarna kan avgifterna då inte dimensioneras så att de exakt motsvarar tillsynskostnaderna under respektive kalenderår. I denna paragraf föreslås bestämmelser om förfarandet när de medel som inflyter i form av tillsynsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter sannolikt överskrider kostnaderna enligt budgeten för Finansinspektionen. I kalkylen läggs ett eventuellt överskott från föregående år till intäkterna. På motsvarande sätt hänförs ett underskott till kostnaderna. Paragrafen blir tillämplig i sådana fall då den överskjutande delen enligt uppskattning överskrider kostnaderna enligt budgeten med mer än 5 procent. Om en sådan situation föreligger när tillsynsavgiften påförs enligt 10 §, skall Finansinspektionen sänka det belopp som skall tas ut så att den överskjutande delen sannolikt inte överskrider 5 procent. För att tillsynsobjekten skall behandlas lika bör huvudregeln anses vara att avgiften sänks med samma proportionella belopp för alla betalningsskyldiga.

10 §. *Fastställande av tillsynsavgiften.* I paragrafen bestäms om fastställande av tillsynsavgiften för hela kalenderåret och i vissa fall för en del av kalenderåret och om inverkan av besvär på skyldigheten att betala. Dessutom bemyndigas Finansinspektionen att meddela föreskrifter.

Enligt 1 mom. skall tillsynsavgiften påföras av Finansinspektionen. Bestämmelsen hindrar inte Finansinspektionen från att t.ex. från Finlands Bank köpa tjänster i anslutning till det tekniska sändandet av betalningarna. Enligt nuvarande praxis och internationella exempel är det trots allt tillbörligt att tillsynsmyndigheten, som är bäst informerad om de betalningsskyldiga, också själv svarar för fastställandet av avgiften och för avgiftens laglighet. Tillsynsavgiften skall förfalla till betalning på den förfallodag som Finansins-

spektionen bestämmer. Tidpunkten får infalla tidigast den sista dagen i juni under kalenderåret. Finansinspektionen kan grunda beslutet om fastställande av avgiften på så få uppgifter som möjligt, eftersom den då har tillgång till tillsynsobjektens bokslutsuppgifter för föregående kalenderår.

Avgiften skall kunna betalas i flera rater än en före utgången av kalenderåret. Det underlättar övergången till det nya systemet från det nuvarande förfarandet där avgiften fastställs i efterhand. Även i övrigt innebär förslaget att betalningsförfarandet blir smidigare. Finansinspektionen föreskriver närmare om betalningen av dessa övriga rater. Finansinspektionen skall sända avgiftsbeslutet till den betalningsskyldige senast 30 dagar före förfallodagen för den första raten.

I 2 mom. finns bestämmelser om fastställande av tillsynsavgiften i sådana fall då ett företag blir betalningsskyldigt mitt under kalenderåret. Den första tillsynsavgiften skall då fastställas genom att en tolfedel av tillsynsavgiften för hela kalenderåret multipliceras med det antal kalendermånader som helt eller delvis ingår i tiden mellan betalningsskyldighetens uppkomst och det första kalenderårets utgång. Exempelvis om tillsynsavgiften för hela kalenderåret är 30 beräkningsenheter, dvs. 3 000 euro per år, och företaget blir betalningsskyldigt den 20 augusti, blir beloppet av tillsynsavgiften 1 250 euro ($3\,000/12 \times 5$). I sådana fall förfaller den första tillsynsavgiften till betalning tidigast den sista dagen i den kalendermånad som följer efter betalningsskyldighetens uppkomst.

Också i de fall som nämns i 2 mom. kan förfallodagen infalla tidigast den sista dagen i juni under kalenderåret. Likaså skall avgiftsbeslutet sändas till den betalningsskyldige senast 30 dagar före den första förfallodagen.

I 3 mom. bestäms om återbetalning av tillsynsavgiften när betalningsskyldigheten upphör före utgången av det kalenderår som fastställandet av avgiften gäller. Återbetalningsskyldighet föreligger naturligtvis inte i sådana fall där det redan när tillsynsavgiften för det aktuella kalenderåret fastställdes var känt att betalningsskyldigheten kommer att upphöra och avgiften har fastställts i enlighet med den informationen. När 3 mom. blir tillämplig återbetalas till den betalningsskyldi-

ge på ansökan så många tolfte delar av den uttagna tillsynsavgiften som det ingår fulla kalendermånader i tiden mellan betalningsskyldighetens upphörande och kalenderårets utgång. Om det för en betalningsskyldig t.ex. har fastställts och hos den betalningsskyldige tagits ut 24 000 euro i tillsynsavgift för hela kalenderåret och om betalningsskyldigheten har upphört den 15 september, skall till den betalningsskyldige på ansökan återbetalas 6 000 euro (24 000/12 x 3).

Enligt 4 mom. skall tillsynsavgiften betalas även om beslutet överklagas. Bestämmelsen kan anses nödvändig på grund av att tillsynsavgiften är av skattenatur.

Enligt 5 mom. skall Finansinspektionen kunna meddela närmare föreskrifter om betalningsförfarandet och det sätt på vilket de uppgifter som behövs för fastställande av tillsynsavgiften skall lämnas. Sådana föreskrifter av teknisk natur kan lämpligen meddelas av tillsynsmyndigheten själv.

11 §. *Ändringsökande.* I paragrafen hänvisas i fråga om sökande av ändring till 37 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. Finansinspektionens beslut om tillsynsavgift skall få överklagas hos Helsingfors förvaltningsdomstol i enlighet med vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) föreskrivs om överklagande av statsrådets och ministeriernas beslut.

12 §. *Dröjsmålsränta och indrivning av tillsynsavgiften i utsökningsväg.* Om tillsynsavgiften inte betalas på förfallodagen skall enligt 1 mom. dröjsmålsränta uppbäras enligt 4 § 1 mom. i räntelagen. Förslaget motsvarar 1 § 3 mom. i den nuvarande lagen.

I 2 mom. bestäms om indrivning av tillsynsavgiften i utsökningsväg. Det föreslås att en tillsynsavgift jämte ränta skall få drivas in utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Förslaget motsvarar 1 § 4 mom. i den nuvarande lagen.

13 §. *Ikraftträdande.* Enligt 1 mom. träder lagen i kraft den 1 januari 2005. Lagen skall tillämpas första gången på den tillsynsavgift som tas ut för 2005.

I 2 och 3 mom. föreskrivs undantag från 7 § 1 mom. 9 och 10 punkten, vilka gäller tillsynsavgiften för emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel.

Enligt 2 mom. skall grundavgiften för emittenter av aktier som är föremål för offentlig handel vara 140 beräkningsenheter år 2005. Under övergångsperioden år 2005 är kostnaderna för IAS-tillsynen lägre än från och med år 2006, då tillsynen utövas med full effekt. Momentet gäller inte betalningsskyldiga enligt 4—6 §, vilkas grundavgift som emittenter av aktier är 100 beräkningsenheter även år 2005.

Enligt 3 mom. skall tillsynsavgiften för emittenter av masskuldebrevslån som är föremål för offentlig handel vara 30 beräkningsenheter i stället för 10 beräkningsenheter åren 2005 och 2006. Det beror på att tillämpningsområdet för de internationella redovisningsstandarderna först vid ingången av 2007 utvidgas till att omfatta emittenter som bara emitterat masskuldebrevslån.

Enligt 4 mom. skall den nuvarande lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen, som stiftades 2003, tillämpas på tillsynsavgifter som inte fastställts när lagen träder i kraft. Bestämmelsen är nödvändig därför att tillsynsavgifter enligt den sistnämnda lagen tas ut i efterhand. Tillsynsavgiften för den sista tredjedelen av 2004 kan nämligen påföras först i början av 2005.

I 5 mom. sägs att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Efter det att lagen har blivit stadfast kan Finansinspektionen redan före ikraftträdandet t.ex. meddela föreskrifter enligt 10 § 5 mom., vilka träder i kraft samtidigt som den nya lagen.

1.2. Lagen om ändring av lagen om Finansinspektionen

10 §. *Direktionens uppgifter.* Enligt 10 § 2 mom. 1 punkten i den gällande lagen beslutar Finansinspektionens direktion om tillsynsavgifterna. Det föreslås att momentet ändras i enlighet med de begrepp som används i förslaget så att direktionen skall besluta om tillsynsavgifterna och åtgärdsavgifterna. Dessutom föreslås att 1 punkten kompletteras med ett omnämnande av att direktionen också skall behandla den plan som avses i 36 b §, som föreslås fogad till lagen, om det har uppkommit ett finansiellt underskott som avses i paragrafen.

15 §. *Granskningsrätt och rätt att få uppgifter.* I första meningen i gällande 2 mom. sägs att tillsynsobjekt och övriga finansmarknadsaktörer utan obefogat dröjsmål skall tillställa Finansinspektionen de för tillsynen relevanta uppgifter och redogörelser som den ber om. Det föreslås att momentet ändras så att bestämmelsen också gäller tillställande av för fastställandet av tillsynsavgiften relevanta uppgifter och redogörelser. Eftersom de uppgifter som behövs för debiteringen av tillsynsavgiften kan avvika enligt arten och omfattningen av det betalnings-skyldiga företags verksamhet, är det befogat att ge Finansinspektionen rätt att kräva att få de uppgifter som behövs vid respektive tidpunkt.

21§. *Utfärdande av bokföringsföreskrifter.* Paragrafens felaktiga hänvisning till 30 § i kreditinstitutslagen föreslås att ändra gälla 3 § i kreditinstitutslagen.

29 §. *Inspektion av filialer som är etablerade i Finland.* I gällande 2 mom. bestäms om Finansinspektionens rätt att på begäran av en tillsynsmyndighet i en annan EES-stat utföra inspektioner eller kontrollera riktigheten av de uppgifter som avses i momentet. Inspektionen och kontrollen av riktigheten av uppgifterna gäller en filial som etablerats i Finland av ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag eller ett fondbolag med hemort i en annan EES-stat. Det föreslås att tillämpningsområdet för paragrafen utvidgas så att också annan övervakning eller inspektion av en filial skall vara möjlig på begäran av en tillsynsmyndighet i en annan EES-stat. Sådant tillsynsarbete i form av s.k. anskaffning från underleverantör kan komma i fråga t.ex. när ett finländskt tillsynsobjekt av europabolagsform flyttar sin hemort till en annan EES-stat och därefter fortsätter sin verksamhet i Finland som en filial.

36 a §. *Åtgärdsavgifter och tillsynsavgifter.* Det föreslås att en ny 36 a § fogas till lagen. I 1 mom. föreslås en allmän bestämmelse om hur Finansinspektionens verksamhet skall finansieras. För täckande av Finansinspektionens utgifter skall uttas åtgärdsavgifter och tillsynsavgifter. Avsikten är att Finansinspektionens verksamhet skall finansieras med dessa avgifter, liksom för närvarande. Finansinspektionen kan också ha andra mindre

inkomster, t.ex. försäljningsintäkter. Dessutom kan Finlands Bank täcka ett tillfälligt finansiellt underskott för Finansinspektionen, förutsatt att skötseln av Finlands Banks uppgifter i anslutning till Europeiska centralbankssystemet då inte äventyras.

I 2 mom. sägs att i fråga om åtgärdsavgifter som tas ut för tillstånd och andra prestationer av Finansinspektionen gäller bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten. Beslut om avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek skall fattas av Finansinspektionen. Bestämmelserna motsvarar nuvarande praxis.

Bestämmelserna i 3 mom. hänför sig till den föreslagna ändringen av 29 § 2 mom. Nödvändigheten av ändringen har klarlagts i slutet av avsnitt 3.1 i allmänna motiveringen. Enligt momentet skall Finansinspektionen få ta ut en åtgärdsavgift hos en tillsynsmyndighet i en annan EES-stat, om Finansinspektionen på begäran av tillsynsmyndigheten genomför tillsyns- eller inspektionsåtgärder som gäller en filial i Finland till ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag eller ett fondbolag med hemort i en annan EES-stat. Åtgärdsavgiften skall också kunna tas ut direkt hos filialen, om en tillsynsmyndighet i en annan EES-stat har bestämt att filialen skall betala avgiften till Finansinspektionen eller om det annars är möjligt enligt lagstiftningen i en annan EES-stat.

I 4 mom. konstateras för tydlighetens skull att om tillsynsavgifter till Finansinspektionen föreskrivs särskilt.

36 b §. *Plan med anledning av finansiellt underskott.* Även om avsikten är att debiteringsgrunderna enligt tillsynsavgiftslagen skall dimensioneras så att de är betryggande är det trots allt tänkbart att intäkterna av tillsynsavgifterna och de övriga intäkterna tillsammans med ett eventuellt överskott föregående år, något år inte räcker till för att täcka Finansinspektionens kostnader.

Enligt förslaget skall Finansinspektionen då utan dröjsmål göra upp en plan för behövliga åtgärder med anledning av underskottet. Planen skall behandlas av Finansinspektionens direktion, så som framgår av den föreslagna ändringen av 10 § 2 mom. 1 punkten.

Det är ändamålsenligt att Finansinspektionen klarlägger olika möjligheter och alterna-

tiva tillvägagångssätt med anledning av ett underskott. När olika alternativ har klarlagts i planen, fungerar planen som en bra grund för att bedöma om underskottet föranleder åtgärder för att ändra tillsynsavgiftslagen eller lagen om Finansinspektionen. Om Finansinspektionen och Finlands Bank anser att planen inte kan genomföras på ett vettigt sätt utan en lagändring, bör de utifrån planen göra en framställning till finansministeriet om ändring av lagstiftningen. I vissa fall kan det också vara ändamålsenligt att underlätta genomförandet av planen genom t.ex. tillfälliga ändringar av debiteringsgrunderna enligt tillsynsavgiftslagen eller andra arrangemang under en övergångsperiod.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 10 § 1 mom. i tillsynsavgiftslagen skall Finansinspektionen meddela föreskrifter om betalning av tillsynsavgiften i flera rater än en. Enligt 10 § 5 mom. skall Finansinspektionen kunna meddela närmare föreskrifter om betalningsförfarandet och tillståndet av de uppgifter som behövs för fastställande av tillsynsavgiften.

Enligt 2 mom. i den nya 36 a § i lagen om Finansinspektionen gäller dessutom att Finansinspektionen liksom nu skall besluta om sina avgiftsbelagda prestationer och åtgärdsavgifternas storlek med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. På tillsynsavgifter som inte fastställts när tillsynsavgiftslagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4. Lagstiftningsordning

Tillsynsavgiften till Finansinspektionen bör i konstitutionell mening betraktas som en skatt (GrUU 67/2002 rd). Grundlagsutskottet har på motsvarande sätt ansett att den kommunikationsmarknadsavgift (GrUU 3/2003 rd) och den dataskyddsavgift (GrUU 9/2004

rd) som teleföretag skall betala till Kommunikationsverket är skatter i konstitutionellt hänseende.

Tillsynsavgifter tas ut för att finansiera Finansinspektionens verksamhet. Beloppet av en tillsynsavgift har inte något direkt samband med de kostnader som tillsynen över enskilda betalningsskyldiga medför för Finansinspektionen respektive år. Det är obligatoriskt att ta emot prestationen, och skyldigheten gäller direkt med stöd av lag rättssubjekt som uppfyller vissa kännetecken.

I 81 § 1 mom. i grundlagen sägs att om statsskatt bestäms genom lag, som skall innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd.

I 1 § i tillsynsavgiftslagen bestäms om grunderna för betalningsskyldigheten. Betalningsskyldiga är tillsynsobjekt enligt 5 § i lagen om Finansinspektionen, aktiebolag och andelslag enligt 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen samt emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel enligt 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen. De betalningsskyldiga har definierats och avgränsats exakt.

De betalningsskyldigas rättsskydd säkerställs genom 11 § i lagförslaget, enligt vilken ändring i beslut som Finansinspektionen meddelat med stöd av tillsynsavgiftslagen får sökas så som föreskrivs i 37 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. En betalningsskyldig som är missnöjd med beslutet skall få överklaga beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol i enlighet med vad som i förvaltningsprocesslagen föreskrivs om överklagande av statsrådets och ministeriernas beslut.

I förslaget till tillsynsavgiftslag ingår noggranna bestämmelser om grunderna för tillsynsavgiftens storlek. I 2 § föreslås allmänna bestämmelser om tillsynsavgiften. I 3 § bestäms om hur fusion och andra företagsarrangemang påverkar tillsynsavgiften. I 4—8 § föreslås i sin tur detaljerade bestämmelser om hur tillsynsavgiften för olika betalningsskyldiga bildas.

I 10 § föreslås bestämmelser om förfarandet för fastställande av tillsynsavgiften. I den nya lagen finns dessutom bestämmelser om sänkning av tillsynsavgiften (9 §) samt om

dröjsmålsränta och indrivning av tillsynsavgiften i utsokningsväg (12 §).

Med stöd av vad som anförts ovan kan det bedömas att lagförslaget uppfyller kraven enligt 81 § 1 mom. i grundlagen.

I 81 § 2 mom. i grundlagen sägs att bestämmelser om avgifter samt de allmänna grunderna för storleken av avgifter för de statliga myndigheternas tjänsteåtgärder, tjänster och övriga verksamhet utfärdas genom lag. De föreslagna bestämmelserna i 36 a § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om Finansinspektionen, vilka gäller åtgärdsavgifter till Finansinspektionen, uppfyller detta krav. Enligt förslaget skall bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten gälla i fråga om åtgärdsavgifter som tas ut för tillstånd och andra prestationer av Finansinspektionen. Beslut om avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek skall fattas av Finansinspektionen.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter än ministerierna genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Ett sådant bemyndigande skall vara noggrant avgränsat och exakt.

I lagförslaget finns vissa bestämmelser där Finansinspektionen har normgivningsrätt. Enligt det föreslagna 10 § 1 mom. i tillsynsavgiftslagen kan den betalningsskyldige betala tillsynsavgiften i flera rater än en före utgången av kalenderåret så som Finansinspektionen närmare bestämmer. Enligt 10 § 5 mom. kan Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om betalningsförfarandet och sättet för tillståndet av de uppgifter som behövs för fastställandet av tillsynsavgiften. De normer som utfärdas är av teknisk natur. Föremålen för normgivningen bildar en avgränsad grupp som kan specificeras. Den föreslagna normgivningen kan snarare ses som en enskild föreskrift för flera objekt

än som en faktisk normgivningssituation (GrUU 67/2002 rd).

Ett normgivningsbemyndigande för Finansinspektionen finns också i det föreslagna 15 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om Finansinspektionen. Den föreslagna ändringen gäller dock inte normgivningsbemyndigandet utan skyldigheten att tillstålla uppgifter och redogörelser. Normgivningsbemyndigandet är detsamma som i gällande lag, om vars ändring grundlagsutskottet har gett ett utlåtande (GrUU 67/2002 rd). I likhet med normgivningen gäller den föreslagna skyldigheten att tillstålla Finansinspektionen de uppgifter som behövs för fastställandet av tillsynsavgiften en avgränsad grupp som kan specificeras. I bestämmelsen definieras syftet med begäran om uppgifter och redogörelser, dvs. fastställandet av tillsynsavgiften. Endast sådana uppgifter och redogörelser som behövs för det ändamålet får begäras. Dessutom bör hänsyn tas till arten och omfattningen av de betalningsskyldigas verksamhet varierar i den grad att det inte är ändamålsenligt att på lagnivå definiera vilka uppgifter och redogörelser som skall tillställas Finansinspektionen för att den skall kunna ansvara för debiteringen av tillsynsavgifter. Om den betalningsskyldige anser att Finansinspektionen med stöd av den föreslagna bestämmelsen begär uppgifter för andra ändamål eller annars i onödan, får den betalningsskyldige söka ändring i Finansinspektionens beslut med stöd av 37 § i lagen om Finansinspektionen.

Enligt regeringen kan de föreslagna lagarna antas i normal lagstiftningsordning. Med hänsyn till syftet med stiftandet av de föreslagna lagarna och bakgrunden till den nuvarande lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen är det dock önskvärt att begära grundlagsutskottets utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan förlägs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om tillsynsavgift till Finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller betalning av en årlig tillsynsavgift till Finansinspektionen.

Skyldiga att betala en tillsynsavgift är (*betalningsskyldiga*):

1) tillsynsobjekt som avses i 5 § i lagen om Finansinspektionen (587/2003),

2) aktiebolag och andelslag som avses i 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen (1607/1993),

3) emittenter av värdepapper som är föremål för offentlig handel och som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989).

Finansinspektionen ansvarar för debiteringen av tillsynsavgiften. Tillsynsavgiften skall betalas till Finlands Bank.

Bestämmelser om åtgärdsavgifter till Finansinspektionen finns i lagen om Finansinspektionen.

2 §

Tillsynsavgift

För fastställande av tillsynsavgiften indelas de betalningsskyldiga i grupper enligt 4—8 §.

Tillsynsavgiften fastställs för varje kalenderår som en grundavgift eller en proportionell avgift eller som en kombinerad grundavgift och proportionell avgift så som bestäms nedan.

Grundavgiften är en fast avgift som definierats som beräkningsenheter. En beräkningsenhet är 100 euro.

Den proportionella avgiften beräknas på basis av balansomslutningen eller omsättningen enligt det senast fastställda bokslutet för den betalningsskyldige, det högsta kravet (*kapitalkravet*) gällande kapitalbasens minimibelopp enligt 72 § i kreditinstitutslagen eller minsta kapitalbas enligt 31 § 1—3 mom. i lagen om värdepappersföretag (579/1996) eller det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de placeringsfonder som förvaltades vid utgången av det senast utgångna kalenderåret, om inte något annat följer av 3 §. Som ett värdepappersföretags omsättning betraktas det sammanlagda beloppet av intäkter enligt resultaträkningen, varvid nettointäkterna inkluderar i fråga om värdepappershandel och valutaverksamhet. Om nettoavkastningen är negativ, antecknas den som noll.

3 §

Vissa företagsarrangemangs inverkan på den proportionella avgiften

Om ett annat företag har fusionerats med den betalningsskyldige efter den senast utgångna räkenskapsperioden, skall det överlåtande företags balansomslutning, omsättning eller kapitalkrav beaktas när den proportionella avgiften för den betalningsskyldige fastställs för de kalendermånader som helt eller delvis ingår i tiden mellan registreringen av fusionen och kalenderårets utgång. Vad som ovan i detta moment bestäms om fusion gäller i tillämpliga delar övertagande av ett annat företags affärsverksamhet. Om den betalningsskyldige har övertagit bara en del av ett annat företags affärsverksamhet, skall ba-

lansomslutningen, omsättningen eller kapitalkravet för det företag som överlåtit en del av affärsverksamheten beaktas vid fastställandet av den proportionella avgiften för den betalningsskyldige bara enligt vad den överlåtna delen av affärsverksamheten utgör av hela affärsverksamheten för det företag som överlåtit affärsverksamhet.

Om en placeringsfond som förvaltas av ett annat fondbolag har fusionerats med en placeringsfond som förvaltas av ett fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder (48/1999) efter det senast utgångna kalenderåret så som föreskrivs i 16 kap. i lagen om placeringsfonder, skall den överlåtande placeringsfondens tillgångar beaktas när den proportionella avgiften för det sistnämnda fondbolaget fastställs för de månader som helt eller delvis ingår i den tid som börjar med meddelandet enligt 110 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder om att fusionen är verkställd och slutar vid kalenderårets utgång. På motsvarande sätt skall den överlåtande placeringsfondens tillgångar inte beaktas när den proportionella avgiften för den tid som avses ovan i detta moment fastställs för det fondbolag som förvaltats den placeringsfond som fusionerats.

Om förvaltningen av en placeringsfond som förvaltats av ett annat fondbolag (*överlåten placeringsfond*) har överlåtit till ett fondbolag efter det senast utgångna kalenderåret så som föreskrivs i 15 kap. i lagen om placeringsfonder, skall den överlåtna placeringsfondens tillgångar beaktas när den proportionella avgiften för det sistnämnda fondbolaget fastställs för de kalendermånader som helt eller delvis ingår i tiden mellan tidpunkten för verkställigheten av överlåtelsen av förvaltningen och kalenderårets utgång.

På motsvarande sätt skall den överlåtna placeringsfondens tillgångar inte beaktas när den proportionella avgiften för den tid som avses ovan i detta moment fastställs för det fondbolag vars placeringsfond har överlåtit.

Om ett företag efter den senast utgångna räkenskapsperioden har delats i två eller flera företag så att minst ett av de övertagande företagen är betalningsskyldigt, skall den proportionella del av det ursprungliga företagets balansomslutning, omsättning eller kapitalkrav som motsvarar förhållandet för den net-

toförmögenhet som fåtts från det ursprungliga företaget till det ursprungliga företagets nettoförmögenhet före delningen beaktas när den proportionella avgiften för respektive övertagande betalningsskyldigt företag fastställs för de månader som helt eller delvis ingår i tiden mellan registreringen av delningen och kalenderårets utgång. Om det ursprungliga företaget är betalningsskyldigt och om det inte upplöses i samband med delningen, skall inte den proportionella andel av det ursprungliga företagets balansomslutning, omsättning eller kapitalkrav som motsvarar den vid delningen överlåtna nettoförmögenhetens förhållande till företagets nettoförmögenhet före delningen beaktas när den proportionella avgiften för det ursprungliga företaget fastställs för de kalendermånader som helt eller delvis ingår i tiden mellan registreringen av delningen och kalenderårets utgång.

4 §

Tillsynsavgiften för kreditinstitut

Tillsynsavgiften för kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen och för filialer till utländska kreditinstitut som avses i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) består av en grundavgift och en proportionell avgift. Tillsynsavgiften består endast av en grundavgift när kreditinstitutet eller filialen fortfarande är Finansinspektionens tillsynsobjekt efter utgången av det kalenderår under vilket kreditinstitutets eller en i 2 mom. 5 punkten avsedd filials koncession har återkallats i Finland eller, i fråga om filialer som avses i 2 mom. 4 punkten, under vilket koncessionen för ett utländskt kreditinstitut har återkallats i kreditinstitutets hemstat. Tillsynsavgiften för representationen för ett utländskt kreditinstitut vars hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består endast av en grundavgift.

Beloppet av grundavgiften är:

1) 60 beräkningsenheter för affärsbanker som avses i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001), för sparbanksaktiebolag som avses i sparbankslagen (1502/2001) och för andelsbanksaktiebolag som avses i lagen om an-

delsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001),

2) 20 beräkningsenheter för sparbanker som avses i sparbankslagen och för andelsbanker som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform,

3) 20 beräkningsenheter för andra än i 1 och 2 punkten avsedda kreditinstitut,

4) 20 beräkningsenheter för filialer till sådana utländska kreditinstitut vilkas hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

5) 30 beräkningsenheter för filialer till sådana utländska kreditinstitut vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

6) 10 beräkningsenheter för representationer för sådana utländska kreditinstitut vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om provisionsintäkterna enligt det senast fastställda bokslutet för ett kreditinstitut som avses i 2 mom. 1 eller 2 punkten är större än finansnettot, är grundavgiften för kreditinstitutet 90 beräkningsenheter utöver det som anges i 2 mom.

Den proportionella avgiften för ett kreditinstitut som avses i 2 mom. 1—3 punkten är 0,00275 procent av kreditinstitutets balansomslutning och 0,6 procent av kapitalkravet. Den proportionella avgiften för en filial som avses i 2 mom. 4 punkten är 0,0016 procent och för en filial som avses i 2 mom. 5 punkten 0,0055 procent av filialens balansomslutning.

Hos betalningsskyldiga som avses i denna paragraf tas inte ut några tillsynsavgifter enligt 5 eller 6 § eller 7 § 1 mom. 1—8 eller 10—14 punkten.

5 §

Tillsynsavgiften för värdepappersföretag

Tillsynsavgiften för värdepappersföretag som avses i lagen om värdepappersföretag och för filialer till utländska värdepappersföretag som avses i lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investerings tjänster i Finland (580/1996) består av en grundavgift och en proportionell avgift. Tillsynsavgiften består endast av en grund-

avgift när värdepappersföretaget eller filialen fortfarande är Finansinspektionens tillsynsobjekt efter utgången av det kalenderår under vilket värdepappersföretagets eller en i 2 mom. 3 punkten avsedd filials koncession har återkallats i Finland eller, i fråga om filialer som avses i 2 mom. 2 punkten, under vilket koncessionen för ett utländskt värdepappersföretag har återkallats i företagets hemstat. Tillsynsavgiften för representationen för ett utländskt värdepappersföretag vars hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består endast av en grundavgift.

Beloppet av grundavgiften är:

1) 90 beräkningsenheter för värdepappersföretag,

2) 20 beräkningsenheter för filialer till sådana utländska värdepappersföretag vilkas hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

3) 30 beräkningsenheter för filialer till sådana utländska värdepappersföretag vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4) 10 beräkningsenheter för representationer för sådana utländska värdepappersföretag vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Den proportionella avgiften för ett värdepappersföretag är 0,20 procent av företagets årliga omsättning och 0,75 procent av kapitalkravet. Den proportionella avgiften för en filial som avses i 2 mom. 2 punkten är 0,16 procent och för en filial som avses i 2 mom. 3 punkten 0,35 procent av filialens årliga omsättning.

Hos betalningsskyldiga som avses i denna paragraf tas inte ut några tillsynsavgifter enligt 6 § eller 7 § 1 mom. 1—8 eller 10—14 punkten.

6 §

Tillsynsavgiften för fondbolag

Tillsynsavgiften för fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder och för filialer till utländska fondbolag som avses i lagen om utländska fondbolags verksamhet i Finland (225/2004) består av en grundavgift och en proportionell avgift. Tillsynsavgiften består

endast av en grundavgift när fondbolaget eller filialen fortfarande är Finansinspektionens tillsynsobjekt efter utgången av det kalenderår under vilket fondbolagets eller en i 2 mom. 3 punkten avsedd filials koncession har återkallats i Finland eller, i fråga om filialer som avses i 2 mom. 2 punkten, under vilket koncessionen för ett utländskt fondbolag har återkallats i bolagets hemstat. Tillsynsavgiften för representationen för ett utländskt fondbolag vars hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består endast av en grundavgift.

Beloppet av grundavgiften är:

- 1) 40 beräkningsenheter för fondbolag,
- 2) 20 beräkningsenheter för filialer till sådana utländska fondbolag vilkas hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 3) 30 beräkningsenheter för filialer till sådana utländska fondbolag vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 4) 10 beräkningsenheter för representationer för sådana utländska fondbolag vilkas hemstat inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Den proportionella avgiften för ett fondbolag är 0,0055 procent av det sammanlagda beloppet av tillgångarna i de placeringsfonder som bolaget förvaltar och, om bolaget tillhandahåller förmögenhetsförvaltning enligt 5 § 2 mom. 1 punkten i lagen om placeringsfonder, 0,35 procent av omsättningen av förmögenhetsförvaltningen. Den proportionella avgiften för en filial som avses i 2 mom. 2 punkten är 0,21 procent och för en filial som avses i 2 mom. 3 punkten 0,53 procent av filialens årliga omsättning.

Hos betalningsskyldiga som avses i denna paragraf tas inte ut några tillsynsavgifter enligt 5 § eller 7 § 1 mom. 1—8 eller 10—14 punkten.

7 §

Tillsynsavgiften för andra som betalar en grundavgift

För följande betalningsskyldiga består tillsynsavgiften endast av en grundavgift:

1) för den värdepapperscentral som avses i lagen om värdeandelssystemet (826/1991) är grundavgiften 2 600 beräkningsenheter och för kontoförande institut 60 beräkningsenheter. Grundavgiften för kontoförande institut tas inte ut hos värdepapperscentralen. Om ett kontoförande institut anlitar ett underinstitut eller flera som avses i 7 a § i lagen om värdeandelssystemet, skall det kontoförandet institutets grundavgift höjas med 30 beräkningsenheter för varje underinstitut,

2) för finländska clearingparter och utländska clearingparter som har fast verksamhetsställe i Finland och som avses i 4 a kap. 8 § 2 mom. i värdepappersmarknadslagen är grundavgiften 120 beräkningsenheter,

3) för den insättningsgarantifond som avses i kreditinstitutslagen är grundavgiften 120 beräkningsenheter och för säkerhetsfonder 20 beräkningsenheter,

4) för den ersättningsfond för investerarskydd som avses i lagen om värdepappersföretag är grundavgiften 30 beräkningsenheter,

5) för den registreringsfond som avses i lagen om värdeandelssystemet och för clearingfonder som avses i värdepappersmarknadslagen är grundavgiften 20 beräkningsenheter,

6) för aktiebolag och andelslag som avses i 1 a § 2 mom. i kreditinstitutslagen är grundavgiften 10 beräkningsenheter,

7) för pantlåneinrättningar som avses i lagen om pantlåneinrättningar (1353/1992) är grundavgiften 10 beräkningsenheter,

8) för förvaringsinstitut som avses i lagen om placeringsfonder är grundavgiften 30 beräkningsenheter,

9) för emittenter av sådana aktier som är föremål för offentlig handel och som avses i 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen är grundavgiften 160 beräkningsenheter eller, om det är fråga om betalningsskyldiga som avses i 4—6 §, 100 beräkningsenheter,

10) för emittenter av andra än i 9 punkten avsedda värdepapper som är föremål för offentlig handel är grundavgiften 30 beräkningsenheter,

11) för det centralinstitut för sammanslutningen av andelsbanker som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform är grundavgiften 60 beräkningsenheter. Hos centralinstitutet tas inte ut

någon grundavgift för kontoförande institut enligt 1 punkten eller grundavgift för holdingsammanslutningar enligt 12 punkten.

12) för kreditinstituts holdingsammanslutningar samt för i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (44/2002) avsedda konglomerats holdingsammanslutningar är grundavgiften 100 beräkningsenheter,

13) för sådana sammanslutningar som i enlighet med 1 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i en fondbörs eller en clearingorganisation som avses i värdepappersmarknadslagen, ett optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988) eller den värdepapperscentral som avses i lagen om värdeandelssystemet är grundavgiften 200 beräkningsenheter,

14) för värdepappersföretags holdingsammanslutningar är grundavgiften 10 beräkningsenheter.

Om en sammanslutning är betalningsskyldig på flera av de grunder som nämns i 1 mom. 12—14 punkten, skall avgiften tas ut endast en gång enligt den grund som leder till den högsta avgiften. Om en betalningsskyldig som avses i 1 mom. 12—14 punkten samtidigt är dottersammanslutning i en annan koncern, skall en avgift inte tas ut hos modersammanslutningen på samma grund.

8 §

Tillsynsavgiften för andra betalningsskyldiga

Tillsynsavgiften för fondbörser, optionsföretag och clearingorganisationer som avses i värdepappersmarknadslagen består endast av en proportionell avgift, som är 1,5 procent av börsens, företagens eller organisationens årliga omsättning, dock minst 500 beräkningsenheter. Den avgift som avses i denna paragraf tas inte ut hos värdepapperscentralen.

9 §

Sänkning av tillsynsavgiften

Om de medel som tas ut i form av tillsynsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter sannolikt överskrider

kostnaderna enligt den budget för Finansinspektionen som godkänts av Finlands Bank med mer än fem procent, skall Finansinspektionen fastställa en tillsynsavgift enligt 10 § nedsatt så att den överskjutande delen sannolikt inte blir större än det belopp som föreskrivs ovan. När beloppet av den överskjutande delen bedöms skall hänsyn också tas till över- och underskottet från det föregående kalenderåret.

10 §

Fastställande av tillsynsavgiften

Tillsynsavgiften påförs av Finansinspektionen. Tillsynsavgiften förfaller till betalning vid en tidpunkt som bestäms av Finansinspektionen, dock tidigast den sista dagen i juni under kalenderåret. Den betalningsskyldige kan betala tillsynsavgiften före utgången av kalenderåret i flera rater än en så som Finansinspektionen bestämmer närmare. Finansinspektionen skall sända avgiftsbeslutet till den betalningsskyldige senast 30 dagar före den första förfallodagen.

För den som blir betalningsskyldig mitt under kalenderåret fastställs den första tillsynsavgiften genom att en tolfedel av avgiften för hela kalenderåret multipliceras med det antal fulla eller partiella kalendermånader som ingår i tiden mellan betalningsskyldighetens uppkomst och det första kalenderårets utgång. Den första tillsynsavgiften i detta moment förfaller till betalning den sista dagen i den kalendermånad som följer efter betalningsskyldighetens uppkomst, dock inte före den tidpunkt som nämns i 1 mom.

Om betalningsskyldigheten upphör mitt under kalenderåret, återbetalas till den betalningsskyldige på ansökan så många tolfedelar av den uttagna tillsynsavgiften som det ingår fulla kalendermånader i tiden mellan betalningsskyldighetens upphörande och kalenderårets utgång.

Tillsynsavgiften skall betalas även om beslutet överklagas.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om betalningsförfarandet och det sätt på vilket de uppgifter som behövs för fastställande av tillsynsavgiften skall lämnas.

11 §

Ändringssökande

I fråga om sökande av ändring i beslut som Finansinspektionen meddelat med stöd av denna lag gäller 37 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (587/2003).

12 §

Dröjsmålsränta och indrivning av tillsynsavgiften i utsökningsväg

Dröjer tillsynsavgiften upp bärs dröjsmålsränta på avgiften enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

En tillsynsavgift som fastställts med stöd av denna lag får jämte ränta drivas in utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Lagen tillämpas första gången på den tillsynsavgift som tas ut för 2005.

Utan hinder av 7 § 1 mom. 9 punkten är grundavgiften för andra emittenter av aktier som är föremål för offentlig handel än sådana betalningsskyldiga som avses i 4—6 § 140 betalningsenheter år 2005.

Utan hinder av 7 § 1 mom. 10 punkten är grundavgiften för emittenter av masskuldebrevslån som är föremål för offentlig handel 10 beräkningsenheter åren 2005 och 2006.

På tillsynsavgifter som inte fastställts när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om Finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 27 juni 2003 om Finansinspektionen (587/2003) 10 § 2 mom. 1 punkten, 15 § 2 mom., 21 § och 29 § 2 mom., av dem 29 § 2 mom. sådan den lyder i lagen 227/2004, samt
fogas till lagen nya 36 a och 36 b § som följer:

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen skall i fråga om Finansinspektionens förvaltning

1) besluta om tillsynsavgifterna och åtgärdsavgifterna till Finansinspektionen samt behandla den plan som anges i 36 b §,

15 §

Granskningsrätt och rätt att få uppgifter

Tillsynsobjekt och övriga finansmarknadsaktörer skall utan obefogat dröjsmål tillstålla Finansinspektionen de för tillsynen och fastställandet av tillsynsavgiften relevanta uppgifter och redogörelser som den ber om. Finansinspektionen kan meddela föreskrifter om vilka uppgifter om tillsynsobjekts ekonomiska ställning, ägare, interna kontroll och riskhantering, förvaltnings- och kontrollorgan, anställda samt verksamhetsställen som regelbundet skall rapporteras till Finansinspektionen.

21 §

Utfärdande av bokföringsföreskrifter

Finansinspektionen kan för tillsynsobjekt

och för sådana finansiella institut som avses i 3 § kreditinstitutslagen utfärda för tillsynen relevanta tekniska föreskrifter om löpande bokföring av affärstransaktioner samt om bokföring av förbindelser utanför balansräkningen, med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 kap. 4—10 § bokföringslagen och i föreskrifter som har meddelats med stöd av dem.

29 §

Inspektion av filialer som är etablerade i Finland

På begäran av tillsynsmyndigheten i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan Finansinspektionen inom ramen för sin behörighet inspektera en filial som etablerats i Finland av ett kredit- eller finansinstitut från den andra staten eller ett värdepappersföretags eller ett fondbolags filial eller på annat sätt övervaka och inspektera filialen.

36 a §

Åtgärdsavgifter och tillsynsavgifter

För täckande av kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet uttas åtgärdsavgifter och tillsynsavgifter

I fråga om åtgärdsavgifter som tas ut för tillstånd och andra prestationer av Finansinspektionen gäller bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Beslut om avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek fattas av Finansinspektionen.

Finansinspektionen kan ta ut en åtgärdsavgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten hos en utländsk tillsynsmyndighet som avses i 29 §, om Finansinspektionen på begäran av den utländska tillsynsmyndighetens genomför tillsyns- eller inspektionsåtgärder som gäller en filial som avses i 5 § 3, 7 eller 18 punkten. Finansinspektionen kan också ta ut den åtgärdsavgift som avses ovan direkt hos en filial, om en utländsk tillsynsmyndighet har bestämt att filialen skall betala avgiften till Finansinspektionen eller om avgiften annars kan tas ut enligt lagstiftningen i en annan EES-stat.

Om tillsynsavgifter till Finansinspektionen föreskrivs särskilt.

36 b §

Plan med anledning av finansiellt underskott

Om de medel som tas ut i form av tillsynsavgifter och åtgärdsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter inte räcker till för att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet, skall Finansinspektionen utan dröjsmål göra upp en plan för behövliga åtgärder med anledning av det finansiella underskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 15 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Antti Kalliomäki*

2.

Lag**om ändring av lagen om Finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 27 juni 2003 om Finansinspektionen (587/2003) 10 § 2 mom. 1 punkten, 15 § 2 mom., 21 § och 29 § 2 mom., av dem 29 § 2 mom. sådan den lyder i lagen 227/2004, samt
fogas till lagen nya 36 a och 36 b § som följer:

Gällande lydelse

10 §

Direktionens uppgifter.

Direktionen skall i fråga om tillsynen över finansmarknaden

1) besluta om tillsynsavgifterna,

15 §

Granskningsrätt och rätt att få uppgifter

Tillsynsobjekt och övriga finansmarknadsaktörer skall utan obefogat dröjsmål tillstålla Finansinspektionen de för tillsynen relevanta uppgifter och redogörelser som den ber om. Finansinspektionen kan meddela föreskrifter om vilka uppgifter om tillsynsobjekts ekonomiska ställning, ägare, interna kontroll och riskhantering, förvaltnings- och kontrollorgan, anställda samt verksamhetsställen som regelbundet skall rapporteras till Finansinspektionen.

Föreslagen lydelse

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen skall i fråga om Finansinspektionens förvaltning

1) besluta om tillsynsavgifterna *och åtgärdsavgifterna till Finansinspektionen samt behandla den plan som anges i 36 b §,*

15 §

Granskningsrätt och rätt att få uppgifter

Tillsynsobjekt och övriga finansmarknadsaktörer skall utan obefogat dröjsmål tillstålla Finansinspektionen de för tillsynen *och fastställandet av tillsynsavgiften* relevanta uppgifter och redogörelser som den ber om. Finansinspektionen kan meddela föreskrifter om vilka uppgifter om tillsynsobjekts ekonomiska ställning, ägare, interna kontroll och riskhantering, förvaltnings- och kontrollorgan, anställda samt verksamhetsställen som regelbundet skall rapporteras till Finansinspektionen.

21 §

Utfärdande av bokföringsföreskrifter

Finansinspektionen kan för tillsynsobjekt och för sådana finansiella institut som avses i 30 § kreditinstitutslagen utfärda för tillsynen relevanta tekniska föreskrifter om löpande bokföring av affärstransaktioner samt om bokföring av förbindelser utanför balansräkningen, med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 kap. 4—10 § bokföringslagen och i föreskrifter som har meddelats med stöd av dem.

29 §

Inspektion av filialer som är etablerade i Finland

På begäran av tillsynsmyndigheten i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan Finansinspektionen inom ramen för sin behörighet inspektera en filial som etablerats i Finland av ett kredit- eller finansinstitut från den andra staten eller ett värdepappersföretags eller ett fondbolags filial eller på annat sätt kontrollera riktigheten av uppgifter som har lämnats om filialen.

21 §

Utfärdande av bokföringsföreskrifter

Finansinspektionen kan för tillsynsobjekt och för sådana finansiella institut som avses i 3 § kreditinstitutslagen utfärda för tillsynen relevanta tekniska föreskrifter om löpande bokföring av affärstransaktioner samt om bokföring av förbindelser utanför balansräkningen, med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 kap. 4—10 § bokföringslagen och i föreskrifter som har meddelats med stöd av dem.

29 §

Inspektion av filialer som är etablerade i Finland

På begäran av tillsynsmyndigheten i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan Finansinspektionen inom ramen för sin behörighet inspektera en filial som etablerats i Finland av ett kredit- eller finansinstitut från den andra staten eller ett värdepappersföretags eller ett fondbolags filial eller på annat sätt *övervaka och inspektera filialen.*

(En ny 36 a och b §)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.